

فارسی ۲ و ۳

۹- عبارت صورت سؤال می‌گوید تسلیم هوا و هوس و تمایلات نفسانی نشوید و بر خود و خواسته‌های خود مسلط باشید تا بر دشمن پیروز شوید؛ ادر غیر این صورت، غفلت موجب شکست می‌شود.

بیت گزینۀ «۲» کاملاً بی‌ربط است: اگر جلوه کنی و آشکار شوی، همه درآمده می‌شوند.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: در صورتی که نفست را رام کنی، آسمان رام تو می‌شود.

گزینۀ «۳»: بر خود مسلط باش تا بر همه غلبه کنی.

گزینۀ «۴»: غفلت (بر خود و تمایلات نفس تسلط نداشتن) سبب شکست می‌شود.

(فارسی ۳، مفهوم ۳، صفحه ۹۲)

۱۰- مفهوم مشترک ابیات «۱» و «۲» و «۳»: شهید عشق، نیازی به گواه و شاهد ندارد. در گزینۀ «۴» می‌گوید که روشنی شهید از خودش است و نیازی به روشنی دیگران ندارد.

(فارسی ۳، مفهوم ۳، مشابه صفحه ۹۷)

۱۱- جنبه: چنبره، گردن‌بند، طوق، حلقه

(فارسی ۲، لغت، واژه‌نامه)

۱۲- واژه‌های نادرست: خالیگر. مایع. پوزه
صورت صحیح واژه‌های نادرست: خوالیگر، مایه، پوزه

(فارسی ۲، املا، ترکیبی)

۱۳- زهر: این بیت یک غلط املائی دارد.
املائی صحیح واژه‌ها در سایر گزینه‌ها عبارت‌اند از:

گزینۀ «۱»: معمور / بهر

گزینۀ «۲»: قضا (تقدیر) / برخاست

گزینۀ «۴»: گذارند / غلطان

(فارسی ۲، املا، ترکیبی)

۱۴- هر دو واژه دوش، در معنای کتف به‌کار رفته است و جناس تام یا همسان ایجاد نمی‌کند.

گزینۀ «۱»: بر: حرف اضافه / بر: فعل امر

گزینۀ «۲»: پروانه: حشره / پروانه: مجوز

گزینۀ «۴»: باز: پرنده / باز: دوباره

(فارسی ۲، آرایه، ترکیبی)

۱۵- گزینۀ «۱»: پا فشردن سرو: استعاره / اسلوب معادله ندارد، زیرا میان دو مصراع حرف پیوند وجود دارد که دو مصراع را به هم مرتبط می‌کند.

گزینۀ «۲»: دریا مهمان سبو شده: تناقض / قدح، ساقی، سبو: تناسب

گزینۀ «۳»: آزادگی دل: تشخیص / هنگام عروج به آسمان سوزنی به گردبان عیسی بود که مانع شد تا عیسی از آسمان چهارم بالاتر رود.

گزینۀ «۴»: سر: مجاز از قصد / خمیدگی پشت چرخ به دلیل آن است که خم شده تا پابت را ببوسد: حسن تعلیل

(فارسی ۲، آرایه، ترکیبی)

۱۶- واژه‌هایی که در گذر زمان هم معنای قدیم را حفظ کرده‌اند و هم معنای جدید گرفته‌اند:

زین: ۱- زین اسب «قدیم و جدید» ۲- زین دوچرخه و ...

سپر: ۱- وسیله دفاعی (قدیم و جدید) ۲- سپر ماشین

رکاب: ۱- رکاب اسب (قدیم و جدید) ۲- رکاب دوچرخه و ماشین و ...

تماشا: واژه‌ای که معنای قدیمش امروزه به‌کار نمی‌رود (راه رفتن = مَشی - ماشی = رونده) و تحول معنایی یافته است. امروزه در معنای «نظاره کردن» است.

(فارسی ۲، زبان فارسی، صفحه ۱۰۵)

۱- (مسن اصغری)
معنی درست واژه:
متقاعد: مجاب، مجاب شده، قانع شده

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۲- (مسن اصغری)
واژه‌های بُت و ملک و دیگر واژگان بیت هم‌اوا ندارند. (بُط: مرغابی)
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینۀ «۱»: غربت: دور شدن / قربت: نزدیکی

گزینۀ «۲»: خار: تیغ / خوار: پست

گزینۀ «۴»: می‌گذارد: می‌نهد / می‌گزارد: به‌جا می‌آورد

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۳- (امیر افضل)
گزینۀ «۱»: همایل ← حمایل

گزینۀ «۲»: قریب ← غریب (حسن غریب: زیبایی نادر و شگفتانگیز)

گزینۀ «۴»: احمال ← اهما؛ واژه «اهمال»، در واژه‌نامه درس یازدهم فارسی (۳) و در معنی «تعلل» آمده و به معنی درنگ و به تعویق انداختن است.

(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

۴- (کافظم کافظمی)
مجاز: شهر ← مردم شهر / کنایه: دل بر آتش افکندن ← بی‌قرار ساختن / تشبیه: تو یوسف صفت - آتش سودا / ایهام تناسب: سودا ← ۱- عشق (معنای مورد نظر) ۲- داد و ستد (با بازار تناسب دارد)

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۵- (مرتضی منشاری)
بیت «الف»: استعاره: رخ اندیشه
بیت «ه»: تشبیه: کویر شعله
بیت «ب»: پارادوکس: گنج سلطانی داشتن در گدایی
بیت «د»: حس آمیزی: «شعر شکرین»
بیت «ج»: اسلوب معادله: «رند شرابخانه در صومعه نمی‌گنجد، همانطور که عنقا (سیمرغ) در کنج آشیانه قرار نمی‌گیرد.

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۶- (مسن اصغری)
ترکیب‌های وصفی که دارای غلط املائی هستند و شکل درست آن‌ها:
هزین‌ترین لحن ← حزین‌ترین لحن
صدای محیب ← صدای مهیب

ترکیب‌های اضافی که دارای غلط املائی هستند و شکل درست آن‌ها:

تفره رفتن شما ← طفره رفتن شما

زله شدن بچه‌ها ← ذله شدن بچه‌ها

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۹۴)

۷- (امیر افضل)
زمان فعل‌های متن:
می‌خوانید: ماضی استمراری / بود، نبود: ماضی ساده / می‌خوانید: مضارع اخباری / نشسته بودید: ماضی بعید / دارد می‌رسد: مضارع مستمر

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۹۴)

۸- (مسن اصغری)

مفهوم مشترک بیت گزینۀ «۱» و ابیات صورت سؤال: از مرگ نهراسیدن و آن را مورد تمسخر خود قرار دادن

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۲»: مرگ از زندگی ناگوار و تلخ، بهتر است.

گزینۀ «۳»: ترس از مرگ به دلیل ناآگاهی از آن

گزینۀ «۴»: شایسته مرگ نبودن ممدوح

(فارسی ۳، مفهوم ۳، مشابه صفحه ۹۵)

۱۷-

(علیرضا یعقوبی)

گزینۀ «۲»: «از بهر» حرف اضافه مرکب است و نمی‌تواند هسته باشد.
گزینۀ «۳»: هر گروه اسمی فقط یک هسته دارد و این‌جا «جان» هسته است.
گزینۀ «۴»: «آن» در اینجا وابسته پیشین است و نمی‌تواند هسته باشد. هسته این گروه اسمی «سرو» است.

(فارسی ۲، زبان فارسی، صفحه ۱۱۴)

۱۸-

(مریم شمیرانی)

پیام مشترک بیت صورت سؤال و گزینۀ «۲» سکوت در برابر رنج‌های عشق است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: با آن که می‌خواستیم از عشق سخن نگویم و دل به کس نسپارم، گفتم و دل سپردم.

گزینۀ «۳»: با همدردان و دردکشیدگان هم سخن می‌شوم نه بی‌دردان.

گزینۀ «۴»: من چون نی هستم که چون تو مرا می‌نوازی، ناله‌ام دل‌نشین است.

(فارسی ۲، مفهوم ۳، مشابه صفحه ۹۳)

۱۹-

(علیرضا یعقوبی)

مفهوم مشترک بیت‌های «الف، ب و ث» اهمیت اخلاص در عمل برای پذیرفته شدن در درگاه خداست.

ب) خلاصه فطرت، جان و جهان است.

ت) تأثیر سخن جامی مشروط به تأیید پادشاه است.

(فارسی ۲، مفهوم ۳، مشابه صفحه ۱۱۵)

۲۰-

(سیدجمال طباطبایی نژاد)

مفهوم بیت صورت سؤال به تیرگی دوران حکومت ضحاک اشاره دارد که حقیقت و راستی و هنر نابود شد و ضد ارزش‌ها، ارزش شمرده می‌شد.

مفهوم بیت گزینۀ «۴» ضد آن را بیان می‌کند که هنر ارزش یافته و بی‌هنری ارزش خود را از دست داده است.

(فارسی ۲، مفهوم ۳، صفحه ۱۰۱)

عربی، زبان قرآن ۲

۲۱-

(هاری پولاری - تبریز)

«قاری القرآن: قاری قرآن» (رد گزینۀ ۱) / «صَوْتُ جَمِيلٍ: صوتی زیبا = صدای زیبایی = صدایی زیبا» (رد گزینۀ ۱) / «حَتَّى تَنْفَقُوا: تا (اینکه) انفاق کنید» (رد گزینۀ ۴) / «تَجِبُونَ: دوست دارید = دوست می‌دارید» (رد گزینۀ‌های ۱ و ۲)

(ترجمه)

۲۲-

(پیمان کشاورز، صدر)

(يَقْتُلُنِي): جمله وصفیه در زمان ماضی استمراری با مفعول (من)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: (در حالی که) نشانه حال / (نتیجه کار) معرفه

گزینۀ «۳»: (نتیجه کار) وجود ضمیر و معرفه / مرا کشته بود: زمان ماضی بعید

گزینۀ «۴»: که از آن کشته می‌شدم: فعل به صورت مجهول ترجمه شده است.

(ترجمه)

۲۳-

(مرتضی مهنی کبیر)

قد أبحثُ (گاهی می‌گردم) / ذات مفاهیم عالیة (با مفاهیمی عالی - دارای مفاهیمی عالی) / المكتبة العامة (کتابخانه عمومی) / تُساعدني (مرا کمک کنید (می‌کنند))

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: (کتابخانه عمومی) کامل ترجمه نشده است.

گزینۀ «۲»: (گشته‌ام) به صورت ماضی نقلی غلط است.

گزینۀ «۴»: ضمیر (ی) «مرا» ترجمه نشده است.

(ترجمه)

۲۴-

(هاری پولاری - تبریز)

«ب- + تَعَلَّم: برای یادگیری (= یادگرفتن)» (رد گزینۀ‌های ۱ و ۲) / «طريق مختلفة: راه‌های مختلفی - راه‌هایی مختلف» (رد گزینۀ ۲) / «أَنْ تَفْتَشُوا عَنْ: دنبال ... بگردید = جست‌وجو کنید» (رد گزینۀ ۳) / «... تُرشدكم: راهنمایی کنند شما را (به شما)» (رد گزینۀ ۳) / «المواجهة: مواجهه = برخورد» (رد گزینۀ ۱) / «المشاكل: مشکلات» (رد گزینۀ ۲)

(ترجمه)

۲۵-

(کاظم غلامی)

«هذا لاعب: این بازیکنی است» (رد گزینۀ‌های ۱ و ۳) / «أَخَذَ يَتَظَاهَر: شروع کرد به وانمود کردن» (رد گزینۀ‌های ۱ و ۳) / «في رحله: در پایش» (رد گزینۀ ۳) / «لم يلتفت: توجه نکرد» (رد گزینۀ ۲) / «لأنه: زیرا او» (رد گزینۀ ۳) / «هذا العمل: این کار» (رد گزینۀ ۱) / «كرّر: تکرار کرده است» (رد گزینۀ ۲)

ضمناً «بارها» در گزینۀ «۱» و «دائماً» در گزینۀ «۲» اضافی ترجمه شده است.

نکته: «أَخَذَ» وقتی همراه یک فعل مضارع به کار برود، معنای شروع را می‌رساند.

(ترجمه)

۲۶-

(مرتضی کاظم شیروری)

رأيت: دیدم / تلاميذ: دانش‌آموزانی را / في المدرسة: در مدرسه / يُفْتشون عَنْ مُعْجَم: که دنبال فرهنگ لغتی می‌گشتند.

نکته: معمولاً هنگامی که بعد از اسمی نکره، فعلی بیاید که درباره آن اسم نکره توضیح دهد، در ترجمه به فارسی بعد از آن اسم، حرف ربط «که» می‌آید و فعل مطابق شرایط جمله ترجمه می‌شود. (در این عبارت رأيت: ماضی، يُفْتشون عَنْ: مضارع که به صورت ماضی استمراری ترجمه شده است.)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینۀ «۱»: الکنز: آن گنج

گزینۀ «۲»: الغزلان: آهوان

گزینۀ «۳»: ابن سعید: پسر سعید (سعید صفت برای ابن نیست، بلکه اسم علم است.)

(ترجمه)

۲۷-

(کاظم غلامی)

«قد ضم»: فعلی ماضی است که بعد از فعل ماضی «شاهدت» آمده پس نباید به صورت ماضی استمراری ترجمه شود، بلکه به صورت ماضی بعید صحیح است: «دربرگرفته بود.»

(ترجمه)

۲۸-

(مرتضی کاظم شیروری)

«خير صديق»: مفرد مذکر و نکره است و فعل پس از آن به عنوان صفت جمله از آن پیروی می‌کند. (رد گزینۀ‌های ۲ و ۴) / «خواهد انداخت» آینده منفی است، بنابراین از ساختار «لن + مضارع» استفاده می‌کنیم. (رد گزینۀ ۳)

(ترجمه)

۲۹-

(میدر خاتمی - کامیاران)

فعل «يَنْقَلِي»: مضارع باب «نَقَلَ» است و باید بر وزن «يَنْقَلِي» بیاید که عين الفعلش به اشتباه کسره گرفته است.

(ضبط حرکات)

ترجمه متن:

هرگاه به هر فرودگاهی برویم، گروهی از مسافران را می‌یابیم، همه اینان هواپیما را برای سفر به مکان‌هایی نزدیک یا دور به کار می‌گیرند، برخی سفرها یک ساعت طول می‌کشد، و برخی از آن‌ها دو یا سه ساعت طول می‌کشد، و برخی از آن‌ها پنج ساعت طول می‌کشد، و چه بسا (شاید) سفر ده ساعت یا بیشتر طول بکشد. هواپیماها انواع متعددی هستند، از آن جمله هواپیماهای حمل سرنشینان و هواپیماهای حمل کالاهاست. و هواپیماها در زمان جنگ استفاده می‌شوند همان‌طور که در زمان صلح استفاده می‌گردند. و آن‌ها سودمندند و مسافت‌های دور را نزدیک می‌کنند و مردم را به همدیگر و شهرها را به یکدیگر وصل می‌نمایند. و هم‌چنین هواپیماها در ارائه خدمت به افراد نیازمند در مواقع نیاز، هم‌چون مواقع حوادث بزرگ مثل زلزله‌ها، گردبادها و جنگ‌ها و مصیبت‌های دیگر کمک می‌کنند. و شایان ذکر است که بیشتر هواپیماهایی که اکنون در خطوط پرواز کار می‌کنند، سرعتشان بالاتر از سرعت صوت نیست.

۳۵- (سیر ممدعلی مرتضوی)
«ازدات» و «کثرت» به معنی (زیاد شد، افزایش یافت) با هم مترادف هستند.

(مفعول)

۳۶- (نویز امسکی)

در گزینه «۳»، «حبیب» اسم خاص و معرفه به علم است.
ترجمه عبارت گزینه «۳»: «دوستم، حبیب را در حالی که بر روی زمین نشسته بود، صدا زدم».

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «وحدیداً» به معنای «تنها» به کار رفته است.
گزینه «۲»: «سعید» به معنای «خوشبخت» به کار رفته است.
گزینه «۴»: «الکریم» به معنای «بخشنده» به کار رفته است.

(قواعد اسم)

۳۷- (مهیر فاطمی - کامیاران)

«ال» در «البرنامهج» در گزینه «۴» معنی «آن» می‌دهد.
ترجمه عبارت: «برنامه‌ای را در اینترنت پیدا کردم، آن برنامه در فهم معنی واژگان به من کمک می‌کرد!»

(قواعد اسم)

۳۸- (مرتضی کاظم شیروری)

تکمه: حروف «أُنْ: که»، «کی، ل، لکی، خَتی: تا، برای اینکه» بر سر فعل مضارع می‌آیند و در معنای آن تغییر ایجاد می‌کنند؛ فعل‌هایی که دارای این حروف‌اند، در فارسی «مضارع التزامی» ترجمه می‌شوند. «لَبَّيْلُو: تا آزمایش کند»
فعل مضارع در سایر گزینه‌ها مضارع اخباری ترجمه می‌شود:
گزینه «۲»: «أعوذُ: پناه می‌برم / لا تشعب: سیر نمی‌شود»
گزینه «۳»: «يَظْهَرُ: آشکار می‌شود»
گزینه «۴»: «تُرِيدُ: می‌خواهیم / يُبَدِّلُ: تعویض می‌کند»

(قواعد فعل)

۳۹- (کاظم غلامی)

فعل مستقبل با یکی از نشانه‌های «سَ سوف، لَنْ» شناخته می‌شود. در گزینه «۳» فعل مستقبل «لَنْ يَنْتَفِعَ» به توصیف اسم نکره «علم» پرداخته است: «علمی که کسی از آن بهره‌مند نخواهد شد».

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: فعل «سَتَنْدَمُ» (پشیمان خواهی شد) به اسم نکره «كاذِباً» ارتباط ندارد.
گزینه «۲»: «سَبَحْتَ» به معنای «شنا کردند» یک فعل ماضی از ریشه «س ب ح» است.

گزینه «۴»: عبارت «سَيَقُومُ ...» به اسم نکره «خطیئة» مربوط نیست.

(قواعد اسم)

۴۰- (مرتضی مستنی‌کبیر)

در گزینه «۱» «فَتَحَ»، در گزینه «۳» «يَجْتَهِدُ» و در گزینه «۴» «نَدِمَ» به ترتیب برای کلمات نکره «باب، فرد و رجلاً» جمله وصفیه هستند، ولی در گزینه «۲» جمله وصفیه وجود ندارد.

(قواعد اسم)

۳۰- (سیر ممدعلی مرتضوی)
ترجمه گزینه «۳»: «هوایما در زمینه‌های گوناگون به کار گرفته می‌شود و حمل مسافران، فقط یکی از آن‌هاست!»

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: ترجمه عبارت: مردم از هوایما فقط برای مسافت‌های دور استفاده می‌کنند!
گزینه «۲»: ترجمه عبارت: در جنگ‌ها از هوایما فقط برای کمک به افراد نیازمند استفاده می‌کنیم!
گزینه «۴»: ترجمه عبارت: هوایماها انواع زیادی دارند که فقط از جهت اغراض و اهدافشان با هم تفاوت دارند!

(درک مطلب)

۳۱- (سیر ممدعلی مرتضوی)

با توجه به خط آخر متن درک مطلب، تنها گزینه «۲» مفهوم نادرستی دارد:
ترجمه عبارت گزینه «۲»: «هوایمایی یافت نمی‌شود که سرعتش بالاتر از سرعت صوت باشد!»

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: ترجمه عبارت: برخی هوایماها با سرعت صوت پرواز می‌کنند!
گزینه «۳»: ترجمه عبارت: بیشتر هوایماها سرعتشان کمتر از سرعت صوت است!
گزینه «۴»: ترجمه عبارت: برخی هوایماها قادر به پرواز سریع‌تر از سرعت صوت هستند!

(درک مطلب)

۳۲- (سیر ممدعلی مرتضوی)

صورت سؤال موضوعی را می‌خواهد که در متن نیامده باشد. گزینه «۴»: (ارتفاع هوایما هنگام پرواز) در متن اصلاً مطرح نشده است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: ترجمه عبارت: طول زمان سفرها با هوایما
گزینه «۲»: ترجمه عبارت: سرعت پرواز هوایماها
گزینه «۳»: ترجمه عبارت: حمل کالاها یا هوایماها

(درک مطلب)

۳۳- (سیر ممدعلی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «مفعول لفعَل ...» نادرست است.
گزینه «۳»: «مفرد، اسم مبالغة ... مفعول» نادرست است. «الرُّكَّابُ» جمع مکسر «الرُّكَّابُ» و اسم فاعل است.
گزینه «۴»: «اسم مبالغة ...» نادرست است.

(تفلیل صرفی و محل اعرابی)

۳۴- (سیر ممدعلی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «حروفه الأصلية: س ا ع» نادرست است. سه حرف اصلی آن، «س ع د» است. «مجهول ... فاعله محذوف» نادرست‌اند، زیرا فعل معلوم است.
گزینه «۲»: «مصدره: استعداده» نادرست است.
گزینه «۳»: «للمخاطب، مفعوله: الطائرات» نادرست است. «الطائرات» در این جمله، نقش فاعل را دارد.

(تفلیل صرفی و محل اعرابی)

دین و زندگی ۲ و ۳

-۴۱

(ابوالفضل امرزاده)

با توجه به ترجمه آیه شریفه «أيا آن كس كه بنياد [كار] خود را بر پایه تقوای الهی و خشنودی خدا نهاده، بهتر است؛ یا کسی كه بنای خود را بر لبه پرتگاهی در حال سقوط ساخته و با آن در آتش دوزخ فرو می‌افتد؟»، سفارش الهی این است كه بنای كار، باید بر پرهیزکاری و تقوا و رضایت و خشنودی خدا باشد و آتش دوزخ نصیب کسانی است كه بنای كار خود را بر لبه پرتگاه در حال سقوط بنا کرده‌اند.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

-۴۲

(مصوبه ابتسام)

شرط‌بندی از امور زبان آور روحی و اجتماعی است و انجام آن، حتی در بازی‌ها و ورزش‌های معمولی نیز حرام است (حرام مطلق).

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۲۰)

-۴۳

(مهم‌رضا فرهنگیان)

قرآن، رمز سعادت و رستگاری انسان را تزکیه نفس دانسته و می‌فرماید: «قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهُ: به یقین هر کس خود را تزکیه کرد، رستگار شد.»

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۲)

-۴۴

(مهم‌رضا فرهنگیان)

لازم است مانع سلطه رسانه‌ای و ارتباطی بیگانگان بر کشور شویم و این یکی از مهم‌ترین مصادیق قاعده «نفی سبیل» است. بنابراین بر ما واجب است كه حتی‌المقدور (تا جای ممکن) از وسایل ارتباطی داخلی بهره ببریم و مانع نفوذ و سلطه رسانه‌های بیگانگان شویم.

دقت شود كه فراهم کردن زیرساخت‌های لازم برای پایگاه‌های ارتباطی بومی و داخلی، بر دولت اسلامی واجب است، نه بر مردم مسلمان.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۹)

-۴۵

(ابوالفضل امرزاده)

با توجه به حدیث شریف امام علی (ع): «يَا مَعْشَرَ التَّجَارِ، الْفَيْقَةِ، ثُمَّ الْمَتَّجِرِ» آشنایی با احكام تجارت، باید مقدم بر تجارت کردن باشد و اگر ورزش به قصد آمادگی برای انجام وظایف الهی باشد، خداوند آن را مستحب و دارای پاداش اخروی می‌داند.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه‌های ۱۱۵ و ۱۱۲)

-۴۶

(مهم‌رضا فرهنگیان)

عبارت قرآنی «وَإِنَّهُمَا كَبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا: اما گناهشان بزرگ‌تر از منفعتشان است»، به ضربه‌ها و آسیب‌های گناهان شراب و قمار (الخمیر و المیسر) اشاره می‌کند؛ زیرا به‌عنوان مثال، قمار، میان برنده و بازنده، کینه و دشمنی به‌وجود می‌آورد.

دقت شود كه صرفاً بی‌فایده بودن یک عمل، ضرر و گناهی بزرگ محسوب نمی‌شود.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۶)

-۴۷

(مرتضی مفسن‌کبیر)

ممکن است برخی انسان‌ها بسیاری از منع‌ها را دوست نداشته باشند؛ اما باید توجه داشت كه خداوند به ضررهای یک عمل نگاه می‌کند، نه دوست داشتن یا نداشتن مردم. قرآن می‌فرماید: «و بسا چیز را خوش نمی‌دارید ... و خدا می‌داند و شما نمی‌دانید» كه صفت علم الهی در انتهای این آیه، مورد تأکید قرار گرفته است.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۵)

-۴۸

(مفسن بیات)

اشرافی‌گری، تجمل‌گرایی برخی مسئولین و فساد اداری و مالی، یکی از مهم‌ترین عوامل عقب‌ماندگی اقتصادی و فاصله طبقاتی است كه علاوه بر آثار منفی اقتصادی، باعث بی‌اعتمادی عمومی و رواج تجمل‌گرایی و مصرف‌گرایی در میان مردم می‌شود.

مجموعه افراد جامعه نیز باید با پیروی از پیامبر اکرم (ص) و امر به معروف و نهی از منکر روابط اقتصادی را سالم نگه دارند.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۲۲)

-۴۹

(مهم‌رضایی‌بقا)

تولید، توزیع و تبلیغ فیلم‌ها، لوح‌های فشرده، مجلات، روزنامه‌ها، کتاب‌ها و انواع آثار هنری به‌منظور گسترش فرهنگ و معارف اسلامی و مبارزه با تهاجم فرهنگی و ابتذال اخلاقی، از مصادیق مهم عمل صالح و از واجبات کفایی و دارای پاداش اخروی بزرگ است.

حکم حرام بودن (تحریم) زنا برای دیروز، امروز و فردای انسان‌ها باقی است تا هیچ‌گاه موقعیت خانواده متزلزل نشود و سلامت جسمی و روحی انسان‌ها به‌خطر نیفتد.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه‌های ۱۱۶ و ۱۱۸)

-۵۰

(مهم‌رضایی‌بقا)

هرگونه استفاده و بهره‌برداری از اثر، نیاز به دریافت اجازه از پدیدآورنده دارد. طبق نظر همه مراجع، اگر تولیدکننده (پدیدآورنده) یک اثر، تکثیر و کپی آن اثر را جایز نداند، تکثیر آن حرام است.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۹)

-۵۱

(مهم‌رضایی‌بقا)

براساس تدبیر حکیمانه خداوند، امیرالمؤمنین (ع) و امامان معصوم از نسل ایشان، جانشینی رسول خدا (ص) را برعهده گرفتند. اما نظام حکومت اسلامی پس از پیامبر (ص) كه بر مبنای امامت طراحی شده بود، تحقق نیافت و امامان معصوم (ع) با وجود حضور در جامعه، فاقد قدرت و امکانات لازم برای اجرای همه‌جانبه مسئولیت‌های خود شدند.

امیرالمؤمنین (ع) در هشدارهای خود به مردم می‌فرمود: «... و این مطلب، قلب انسان را به درد می‌آورد كه آن‌ها در مسیر باطل خود این‌چنین متحدند و شما در راه حق این‌گونه متفرق و پراکنده‌اید.»

دقت شود كه امام علی (ع)، تبدیل حرام الهی به حلال را پس از خود در حکومت بنی‌امیه پیش‌بینی می‌کرد، نه برعکس (دلیل نادرستی گزینه‌های ۱ و ۲).

(دین و زندگی ۲، درس ۹، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۲)

-۵۲

(ابوالفضل امرزاده)

حاکمان وقت با ارائه الگوهای نامناسب تلاش می‌کردند كه شخصیت‌های اصیل اسلامی، به‌خصوص اهل بیت پیامبر اکرم (ص) را در انزوا قرار دهند. در اثر ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص)، شرایط مناسب برای جاعلان حدیث پیش آمد و آنان براساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند.

(دین و زندگی ۲، درس ۹، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۵)

-۵۳

(مهم‌رضا فرهنگیان)

امامان معصوم (ع) تفاوت‌های اخلاقی و رفتاری حاکمان را در نظر می‌گرفتند و اگر حاکمی در موردی بر طبق دستور اسلام عمل می‌کرد، آن مورد را تأیید می‌کردند.

(دین و زندگی ۲، درس ۱۱، صفحه ۱۳۵)

-۵۴

(مهم‌رضایی‌بقا)

مطابق با آیه «فَأَن مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَ مَن يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبِهِ فَلَن يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئاً وَ سَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ» خداوند در مورد نفوذ جاهلیت در اعمال مردم پس از رحلت رسول خدا (ص) به مسلمانان هشدار می‌دهد و شاکران حقیقی را سپاسگزاران نعمت رسالت می‌داند.

(دین و زندگی ۲، درس ۹، صفحه ۱۱۱)

-۵۵

(ممنم رضایی بقا)

با توجه به ترجمه آیه: «خداوند نعمتی را که به قومی ارزانی کرده است، تغییر نمی‌دهد مگر آن‌که آن‌ها، خود وضع خود را تغییر دهند. همانا که خداوند شنوا و داناست.» درمی‌یابیم که زمینه‌ساز هلاکت یا از دست دادن نعمتها در یک جامعه، رفتارهای نادرست مردم آن جامعه است که علم الهی نیز به آن اشراف دارد. (دین و زندگی ۲، درس‌های ۹ و ۱۰، صفحه‌های ۱۱۳، ۱۲۵ و ۱۲۶)

-۵۶

(ممنم رضایی بقا)

شیوه بیان (سبک تقریر) امام رضا (ع) در نقل حدیث سلسله‌الذهب (زنجیره طلایی) نشان می‌دهد که چگونه احادیث رسول خدا (ص)، از امامی به امام دیگر منتقل می‌شده است و اقدام به حفظ سیره و سخنان پیامبر (ص) صورت گرفته است. زیرا امیرالمؤمنین و حضرت فاطمه (س) به ممنوعیت نوشتن احادیث نبوی توجه نکردند و سخنان پیامبر را به فرزندان و یاران خود آموختند و از آنان خواستند که این آموخته‌ها را به نسل‌های بعدی منتقل کنند. (دین و زندگی ۲، درس‌های ۹ و ۱۰، صفحه‌های ۱۱۳، ۱۲۵ و ۱۲۶)

-۵۷

(ممنم رضایی بقا)

دوران امام باقر (ع) به بعد، عصر شکل‌گیری و حضور اندیشه‌های گوناگون و مذاهب مختلف در جامعه بود. به‌گونه‌ای که حتی منکران خدا نیز به ترویج افکار خود می‌پرداختند. در این شرایط، ائمه اطهار (ع) به ترتیب افرادی متخصص در زمینه‌های اعتقادی، علمی و فقهی اقدام کردند که سرآمد دانشمندان زمان خود بودند. (دین و زندگی ۲، درس ۱۰، صفحه ۱۲۷)

-۵۸

(ممنم رضایی بقا)

امام حسین (ع) در زمان معاویه همان روش برادر بزرگوارش (صلح) را پیش گرفت و تا معاویه زنده بود، علیه او جهاد نکرد؛ ولی با انتقادهای شدید از او، مردم را آگاه می‌کرد. وقتی یزید به حکومت رسید، امام روش خود را تغییر داد و متناسب با شرایط جدید، تصمیم گرفت زیر بار بیعت یزید نرود و علیه وی قیام کند. رفتار و کردار یزید آن قدر از اسلام دور و بیگانه بود که امام حسین (ع) می‌دانست اگر به حکومتش ادامه دهد، حقیقت اسلام نابود خواهد شد. (دین و زندگی ۲، درس ۱۱، صفحه ۱۳۹)

-۵۹

(ممنم رضایی بقا)

امام علی (ع) در یکی از سخنرانی‌ها، خطاب به مردم فرمود: «به‌زودی پس از من، زمانی فرا می‌رسد که در آن زمان، چیزی رایج‌تر از دروغ بر خدا و پیامبرش نباشد.» دروغ بستن بر خدا و پیامبر (ص)، معادل چالش «تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث پیامبر (ص)» است. سپس امام می‌فرماید: «در آن ایام، در شهرها، چیزی ناشناخته‌تر از معروف و خیر و شناخته‌شده‌تر از منکر و گناه نیست.» (دین و زندگی ۲، درس‌های ۹ و ۱۰، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

-۶۰

(ممنم آقا صالح)

یکی از دلایلی که امامان بزرگوار با حاکمان زمان خود مبارزه می‌کردند، این بود که حاکمان غاصب قوانین اسلام را زیر پا می‌گذاشتند و به مردم ستم می‌کردند؛ امامان نیز وظیفه داشتند که براساس اصل امر به معروف و نهی از منکر با آنان مقابله کنند و مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و از حقوق مردم دفاع نمایند. (دین و زندگی ۲، درس ۱۱، صفحه ۱۳۵)

زبان انگلیسی ۲ و ۳

-۶۱

(ساسان عزیزنژاد)

ترجمه جمله: «معلم خیلی عصبانی شد وقتی که دانش‌آموزان به پرسیدن سؤال‌های احمقانه زیادی از او ادامه دادند.»

نکته مهم درسی:

بعد از فعل دوجزئی "keep on" (ادامه دادن) فعل دوم به‌صورت اسم مصدر (asking) می‌آید. (گرامر)

-۶۲

(عبدالرشید شفیعی)

ترجمه جمله: «مادربزرگ ما در طول ماه گذشته مریض بوده است. به همین دلیل است که مادرم اکنون این‌قدر غمگین به‌نظر می‌رسد.»

نکته مهم درسی

وجود حرف تعریف "the" پیش از "last month" مهم است. می‌دانیم که قبل از "last month" باید از "since" و قبل از "the last month" باید از "for" استفاده کنیم. با این توضیح گزینه‌های اول و سوم به‌راحتی قابل حذف شدن هستند. چون زمان جمله حال کامل است، گزینه دوم نیز که زمان حال ساده است، نمی‌تواند مناسب باشد. (گرامر)

-۶۳

(هسین سالاریان)

ترجمه جمله: «هنر بر زندگی مردم تأثیر گذاشته است، بنابراین آن‌ها ممکن است خیلی رؤیاپرداز باشند و من مطمئن هستم که این افراد قادر خواهند بود تا ایده‌های خوبی به ما بدهند.»

۱) مسلم، قطعی	۲) ناراحت‌کننده، افسرده‌کننده
۳) رؤیاپرداز	۴) اعتیادآور

(واژگان)

-۶۴

(ساسان عزیزنژاد)

ترجمه جمله: «مسمومیت با سرب وقتی اتفاق می‌افتد که شما سرب را بیش از حد، از طریق تنفس کردن یا مصرف کردن ماده‌ای با سرب از جمله رنگ، غبار، آب یا غذا جذب کنید.»

۱) جایگزین کردن	۲) آلوده کردن
۳) صحبت کردن	۴) جذب کردن

(واژگان)

-۶۵

(هسین سالاریان)

ترجمه جمله: «خوشبختانه چون که تعداد بیشتری از مردم آنلاین شدند، هزینه‌ها ۵٪ نسبت به آنچه پیش‌بینی شده بود، کمتر شد.»

۱) منح کردن	۲) شناسایی کردن، مشخص کردن
۳) آرام دوییدن	۴) پیش‌بینی کردن

(واژگان)

ترجمه متن کلوزتست:

برق چیزی است که ما برای تأمین انرژی وسایل در خانه یا مدرسه از آن استفاده می‌کنیم. احتمالاً می‌توانی همین الان اطرافت را نگاه کنی و یک یا دو پریز برق ببینی. هر چیزی که ما به یکی از این پریزها وصل می‌کنیم از برق استفاده می‌کنند. اما این برق از کجا می‌آید؟ هم‌اکنون چند راه برای تولید برق داریم. بعضی از آن‌ها بهتر از بقیه هستند. دانشمندان روی چگونه به‌دست آوردن انرژی خورشیدی بهتر کار کرده‌اند. انرژی خورشیدی، نوری را که ما از خورشید می‌گیریم به انرژی برقی قابل استفاده تبدیل می‌کند. انرژی خورشیدی با نفت، گاز یا ذغال‌سنگ متفاوت است، زیرا انرژی تجدیدپذیری است. این یعنی منبع آن موقع استفاده ما از انرژی مصرف نمی‌شود، مثل اتفاقی که مثلاً در مورد گازی که می‌سوزد و از بین می‌رود می‌افتد. چیزهایی مثل باد، خورشید و جریان‌های آب اقیانوس تجدیدپذیر نامیده می‌شوند، زیرا به این زودی از بین نخواهند رفت.

-۶۶

(امیر هسین مراد)

۱) درست کردن	۲) منظور داشتن، به معنی چیزی بودن
۳) استفاده کردن	۴) تولید کردن

(واژگان)

-۶۷

(امیر هسین مراد)

۱) بستگی داشتن	۲) تبدیل کردن
۳) نگه داشتن	۴) هدایت کردن

(کلوز تست)

۷۵- (میرحسین زاهدی)

ترجمه جمله: «کدام یک از موارد زیر در متن ذکر نمی‌شود؟»
«اگر بفهمید که چگونه انسان خلق شد، قادر خواهید بود خلقت منظومه شمسی را درک کنید.»
(درک مطلب)

ترجمه متن درک مطلب دوم:

خرس‌های قطبی بر روی خشکی به دنیا می‌آیند. اما آن‌ها زمان خود را عمدتاً در یخ دریا به شکار شیرهای دریایی می‌گذرانند. با توجه به این حقیقت، نام علمی آن‌ها به معنای «خرس دریایی» است. بدن و گردن بلند آن‌ها، آن‌ها را از گونه‌های دیگر خرس‌ها متمایز می‌کند. آن‌ها تنها موجودات پستاندار دریایی با پاهای قدرتمند بزرگ هستند. زیستگاه آن‌ها یخ دریا که روی آب‌های قطب شمال را پوشانده‌اند، است. خرس‌های قطبی در مناطقی که یخ دریا به آب منتهی می‌شود زندگی می‌کنند. آن‌ها می‌توانند در آن‌جا شیرهای دریایی را که اکثر رژیم غذایی‌شان را تشکیل می‌دهند، شکار کنند. در بعضی مناطق، یخ‌ها در تابستان به‌طور کامل ذوب می‌شوند، بنابراین خرس‌های قطبی باید به خشکی بروند و ماه‌ها تا یخبندان بعدی صبر کنند. خرس‌های قطبی حس بویایی قوی‌ای دارند که از آن برای پیدا کردن شیرهای دریایی تا حدود ۱/۶ کیلومتر دورتر و یا حتی زیر ۱ متر برف استفاده می‌کنند. شنوایی آن‌ها به اندازه انسان‌ها خوب است. پوزه و گردن بلند خرس‌های قطبی به آن‌ها کمک می‌کند تا در سوراخ‌های عمیق دنبال شیرهای دریایی بگردند. خرس‌های قطبی بالغ تنها زندگی می‌کنند، اما شما اغلب می‌توانید آن‌ها را ساعت‌ها در حال بازی با اعضای خانواده ببینید. به‌خصوص توله‌خرس‌ها به همان اندازه بازیگوشند. نهایتاً خرس‌های قطبی معمولاً ساکتند. خطری که بقای خرس‌های قطبی را تهدید می‌کند، گرسنگی به‌خاطر از دست دادن زیستگاه‌هاست. خرس‌های قطبی اغلب صبورانه در سوراخ‌های تنفس (استراحت)، در انتظار دراز می‌کشند. آن‌ها شیرهای دریایی را هنگامی که در سطح آب شنا می‌کنند، از سطح یخ دریا شکار می‌کنند. افزایش دما باعث می‌شود که یخ دریا در سال، زودتر ذوب شود. این تغییرات در یخ دریا، خرس‌ها را به خشکی می‌کشاند قبل از آن‌که بتوانند چربی ذخیره‌ای کافی بسازند تا تابستان، زمانی که آن‌ها نمی‌توانند غذا پیدا کنند، زنده بمانند. بنابراین خرس‌های گرسنه باید طولانی‌تر راه بروند و شنا کنند. آن‌ها به‌زودی ذخیره انرژی خود را از دست می‌دهند و با غرق شدن در آب می‌میرند.

۷۶- (معمد رحیمی نصرآبادی)

ترجمه جمله: «خرس‌های قطبی به‌عنوان «پستانداران دریایی» طبقه‌بندی می‌شوند، عمدتاً به این دلیل که دریا منبع اصلی غذای آن‌هاست.»
(درک مطلب)

۷۷- (معمد رحیمی نصرآبادی)

ترجمه جمله: «خرس‌های قطبی بیشتر زمانی شیرهای دریایی را می‌گیرند که شکار آن‌ها در یخ به سطح گودال‌ها برای تنفس می‌آیند.»
(درک مطلب)

۷۸- (معمد رحیمی نصرآبادی)

ترجمه جمله: «طبق متن، کدام رفتار در میان خرس‌های قطبی مرسوم نیست؟»
«زندگی بسیار پرسروصدا»
(درک مطلب)

۷۹- (معمد رحیمی نصرآبادی)

ترجمه جمله: «کلمه "which" در اولین پاراگراف به چه چیزی اشاره دارد؟»
«حس بویایی عالی خرس‌های قطبی»
(درک مطلب)

۸۰- (معمد رحیمی نصرآبادی)

ترجمه جمله: «برطبق پاراگراف آخر، تغییرات در یخ دریا منجر به این می‌شود که خرس‌ها فواصل طولانی‌تری را شنا کنند.»
(درک مطلب)

۶۸- (امیرحسین مراد)

۱) برقایی، هیدروالکتریک
۲) تجدیدنپذیر
۳) برقی، الکتریکی
۴) تجدیدپذیر
(کلوز تست)

۶۹- (امیرحسین مراد)

نکته مهم درسی:
"consume" یک فعل متعدی است، اما پس از آن مفعول نیامده است. بنابراین با ساختار مجهول روبه‌رو هستیم (رد گزینه‌های «۲» و «۳»).
با توجه به ادامه جمله که در زمان حال ساده است، گزینه «۴» تطابق زمانی ندارد.
(کلوز تست)

۷۰- (امیرحسین مراد)

۱) بنابراین
۲) و
۳) زیرا
۴) یا
نکته مهم درسی:
از نظر معنایی گزینه «۲» می‌تواند درست باشد اما قبل از آن به کما نیاز است.
(کلوز تست)

ترجمه متن درک مطلب اول:

این یک سؤال مهم است و یک [سوالی] که درکش برای دانشمندان دشوار است. گذشته از همه این‌ها، خلقت منظومه شمسی ما میلیاردها سال قبل از این که افرادی وجود داشته باشند تا شاهد آن باشند رخ داد. تکامل خود ما به‌طور تنگاتنگ به تکامل منظومه شمسی مربوط است. بنابراین، بدون درک این که منظومه شمسی از کجا آمده، درک این که انسان چگونه به‌وجود آمده دشوار است. دانشمندان معتقدند که منظومه شمسی از یک ابر غول‌پیکر گرد و غبار و گاز به‌وجود آمد. آن‌ها معتقد هستند که این گرد و غبار و گاز شروع کرد که به زیر وزن جاذبه خود سقوط کند. وقتی که این کار را انجام می‌داد، ماده داخل این ابر شروع به حرکت در یک دایره بسیار بزرگ کرد، خیلی شبیه به آب در یک زهکش که به دور دایره در مرکز زهکش حرکت دورانی می‌کند. در مرکز این ابر در حال چرخش، یک ستاره کوچک شروع به شکل‌گیری کرد. این ستاره بزرگ‌تر و بزرگ‌تر می‌شد هرچه که گرد و غبار و گاز بیشتر و بیشتری که داخل آن سقوط می‌کردند را جمع‌آوری می‌کرد. دورتر از مرکز این توده، جایی که ستاره داشت شکل می‌گرفت، توده‌های کوچک‌تری از گرد و غبار و گاز وجود داشتند که در حال سقوط نیز بودند. ستاره در مرکز، سرانجام شروع به سوختن کرد و خورشید ما را تشکیل داد، در حالی که خوشه‌های کوچک‌تر به سیارات، سیارات کوچک‌تر، قمرها، ستاره‌های دنباله‌دار و سیارک تبدیل شدند.

۷۱- (میرحسین زاهدی)

ترجمه جمله: «متن تلاش می‌کند به کدام یک از سؤالات زیر پاسخ دهد؟»
«چگونه منظومه شمسی شکل گرفت؟»
(درک مطلب)

۷۲- (میرحسین زاهدی)

ترجمه جمله: «بهترین عنوان برای این متن «تکامل منظومه شمسی» خواهد بود.»
(درک مطلب)

۷۳- (میرحسین زاهدی)

ترجمه جمله: «کلمه "ignite" که در پاراگراف «۴» زیر آن خط کشیده شده است، می‌تواند مترادفی برای «شروع کردن به آتش گرفتن» باشد.»
(درک مطلب)

۷۴- (میرحسین زاهدی)

ترجمه جمله: «نویسنده از آب داخل زهکش صحبت می‌کند تا ثابت کند که چگونه ستارگان و سیارات به‌وجود آمدند.»
(درک مطلب)

ریاضی و آمار (۳)

(۸۸- مسین اسفینی)

دنباله $a_{n+1} = a_n + 2$ با فرض $a_1 = 3$ ، یک دنباله حسابی با جمله اول ۳ و قدرنسبت $d = 2$ است. حال می‌خواهیم مجموع ۳۰ جمله دوم این دنباله را به دست آوریم. یعنی مجموع جملات زیر:

$$a_{31} + a_{32} + \dots + a_{60} \Rightarrow \text{مجموع } 30 \text{ جمله مورد نظر} = \frac{30}{2}(a_{31} + a_{60})$$

$$\Rightarrow \text{مجموع } 30 \text{ جمله مورد نظر} = 15(a_1 + 2 \cdot 30 + a_1 + 59 \cdot 2) = 15(2a_1 + 118)$$

$$\frac{a_1=3}{d=2} \rightarrow 15(2(3) + 118(2)) = 15(6 + 236) = 15(242) = 3630$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۱)

(علی هاشمی)

$$S_{\Delta} = \frac{\Delta}{2}[2a_1 + (\Delta - 1)d] \Rightarrow S_{\Delta} = \frac{\Delta}{2}[2a_1 + \Delta d] = \Delta(a_1 + \Delta d)$$

$$S'_{\Delta} = \frac{\Delta}{2}[2(a_1 - 2) + (\Delta - 1)(d + 2)]$$

$$= \Delta[a_1 - 2 + \Delta(d + 2)]$$

$$= \Delta(a_1 - 2 + \Delta d + 2\Delta) = \Delta(a_1 + \Delta d + 2\Delta) = S_{\Delta} + 2\Delta$$

بنابراین ۲۰ واحد اضافه می‌شود.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۱)

(علی هاشمی)

در این دنباله، جمله وسط، جمله پنجم دنباله است. بنابراین:

$$a_{\Delta} = \Delta \Rightarrow a_1 + \Delta d = \Delta, S_9 = \frac{9}{2}[2a_1 + (9-1)d]$$

$$= \frac{9}{2}(2a_1 + 8d)$$

$$\Rightarrow S_9 = \frac{9}{2} \times 2(a_1 + \Delta d) \Rightarrow S_9 = 9 \times \Delta = 45$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۱)

(کتاب آبی)

در هر دنباله حسابی، تفاضل جملات متوالی برابر با اختلاف مشترک دنباله است. پس:

$$d = t_2 - t_1 = \frac{1}{3} - \frac{1}{2} = \frac{2-3}{6} = -\frac{1}{6}$$

جمله عمومی دنباله حسابی به صورت $t_n = t_1 + (n-1)d$ است. پس:

$$\frac{n=20, t_1=\frac{1}{2}}{d=-\frac{1}{6}} \rightarrow t_{20} = \frac{1}{2} + 19 \times \left(-\frac{1}{6}\right) = \frac{1}{2} - \frac{19}{6}$$

$$\Rightarrow t_{20} = \frac{3-19}{6} = -\frac{16}{6} = -\frac{8}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۱)

(کتاب آبی)

اگر m, n, p, q اعداد طبیعی و $m+n=p+q$ باشد، آنگاه در دنباله حسابی داریم: $a_m + a_n = a_p + a_q$ و حال چون $10+20=13+17$ پس: $a_{13} + a_{17} = a_{10} + a_{20} = 180$ است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۱)

(مهمر بفریانی)

با توجه به نمودار $a_1 = 1$ و $a_7 = 3$ است. بنابراین: $d = 3 - 1 = 2$

$$a_n = a_1 + (n-1)d \Rightarrow a_8 = 1 + (8-1) \times 2 = 1 + 14 = 15$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۷)

(مهمر بفریانی)

برای به دست آوردن نسبت مشترک دنباله هندسی داریم:

$$r = \frac{a_{n+1}}{a_n} \Rightarrow r = \frac{a_2}{a_1} = \frac{3}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرفطی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

(نیکو دکامین)

$a_n = 18\left(\frac{1}{3}\right)^{n-1}$

$$\xrightarrow{n=5} a_5 = 18\left(\frac{1}{3}\right)^4 \Rightarrow a_5 = 18 \times \frac{1}{81} = \frac{2}{9}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرفطی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

(امیر زرانروز)

$a_{10} = a_{18} - 27 \Rightarrow a_1 + 9d = a_1 + 17d - 27$

$$\Rightarrow 9d - 17d = -27 \Rightarrow -8d = -27 \Rightarrow d = \frac{27}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۷)

(کوروش داوری)

$a_1 = 3$

$$a_7 = a_1 - \frac{\Delta}{3} \Rightarrow a_7 = 3 - \frac{\Delta}{3} = \frac{9-\Delta}{3} = \frac{1}{3}$$

$$a_3 = a_7 - \frac{\Delta}{3} \Rightarrow a_3 = \frac{1}{3} - \frac{\Delta}{3} = \frac{1-\Delta}{3} = -\frac{7}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۷)

(کوروش داوری)

$d = \frac{a_n - a_m}{n - m} = \frac{38 - 10}{9 - 5} = \frac{28}{4} = 7$

$$a_{\Delta} = 10 \Rightarrow a_1 + \Delta d = 10 \Rightarrow a_1 = 10 - 4 \times 7 = -18$$

$$738 = -18 + (n-1) \times 7 \Rightarrow 756 = (n-1) \times 7$$

$$\Rightarrow n-1 = \frac{756}{7} \Rightarrow n-1 = 108 \Rightarrow n = 109$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۷)

(امیر زرانروز)

$-100, -80, -60, \dots \Rightarrow d = a_2 - a_1 = (-80) - (-100) = 20$

$$\begin{cases} a_1 = a_1 + 9d = -100 + 9(20) = 80 \\ a_7 = a_1 + 19d = -100 + 19(20) = 280 \end{cases}$$

$$\text{میانگین دو جمله} = \frac{80 + 280}{2} = 180$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۷)

۹۳-

(کتاب آبی)

راه حل اول:

$$d = \frac{a_m - a_n}{m - n} = \frac{a_9 - a_7}{9 - 7} = \frac{-17 - 4}{9 - 7} = -\frac{21}{2} = -\frac{3}{2}$$

$$a_1 = a_7 - d = 4 - (-\frac{3}{2}) = \frac{11}{2}$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d \Rightarrow a_n = \frac{11}{2} + (n-1)(-\frac{3}{2})$$

$$\Rightarrow a_n = \frac{11 - 3n + 3}{2} = \frac{14 - 3n}{2}$$

راه حل دوم:

اگر $n = 2$ را در گزینه‌ها جایگذاری کنیم، تنها گزینه‌های «۱» و «۳» مقدار ۴ را به ما می‌دهند. حال اگر $n = 9$ را در گزینه‌های «۱» و «۳» جایگذاری کنیم فقط گزینه «۳» مقدار -17 را به ما می‌دهد. پس جواب گزینه «۳» است. (ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۱)

۹۴-

(کتاب آبی)

$$x - 1, 4, 2x \xrightarrow{\text{شرط دنباله حسابی}} 2 \times (4) = (x - 1) + 2x$$

$$\Rightarrow 8 = 3x - 1 \Rightarrow 3x = 9 \Rightarrow x = 3$$

$$\xrightarrow{\text{جملات دنباله}} 2, 4, 6, \dots \Rightarrow a_1 = 2, d = 4 - 2 = 2$$

$$a_{10} = a_1 + 9d = 2 + 9(2) = 20$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۷)

۹۵-

(کتاب آبی)

$$a_7 + a_8 = 4 \Rightarrow a_1 + 7d + a_1 + 8d = 4 \Rightarrow 2a_1 + 15d = 4$$

$$\Rightarrow 2(a_1 + 5d) = 4 \Rightarrow a_1 + 5d = 2 \Rightarrow a_7 = 2$$

$$a_1 \times a_6 = -26 \xrightarrow{a_6=2} 2a_1 = -26 \Rightarrow a_1 = -13$$

$$d = \frac{a_m - a_n}{m - n} = \frac{a_6 - a_1}{6 - 1} = \frac{2 - (-13)}{5} = 3$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۷)

۹۶-

(کتاب آبی)

راه حل اول: اگر سه عدد را x ، y و z در نظر بگیریم، یک دنباله حسابی به صورت روبه‌رو داریم:

$$\frac{3}{5}, x, y, z, \frac{21}{2}$$

$$\begin{cases} 2y = \frac{3}{5} + \frac{21}{2} = \frac{6+105}{10} = \frac{111}{10} \Rightarrow y = \frac{111}{20} \end{cases}$$

$$\begin{cases} 2x = \frac{111}{20} + \frac{3}{5} = \frac{111+12}{20} = \frac{123}{20} \Rightarrow x = \frac{123}{40} \end{cases}$$

$$\begin{cases} 2z = \frac{111}{20} + \frac{21}{2} = \frac{111+210}{20} = \frac{321}{20} \Rightarrow z = \frac{321}{40} \end{cases}$$

$$\Rightarrow x + y + z = \frac{111 \times 2}{20 \times 2} + \frac{123}{40} + \frac{321}{40} = \frac{666}{40} = \frac{333}{20}$$

راه حل دوم:

$$a_7 + a_6 = a_1 + a_8 \Rightarrow x + z = \frac{3}{5} + \frac{21}{2} = \frac{111}{10}$$

$$a_7 + a_3 = a_1 + a_5 \Rightarrow 2y = \frac{111}{10} \Rightarrow y = \frac{111}{20}$$

$$x + y + z = \frac{111}{10} + \frac{111}{20} = \frac{333}{20}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۱)

۹۷-

(کتاب آبی)

$$\begin{cases} a_7 = 33 \\ a_5 = 19 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a_1 + 7d = 33 \\ a_1 + 5d = 19 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} -a_1 - 7d = -33 \\ a_1 + 5d = 19 \end{cases}$$

$$\Rightarrow 2d = -14 \Rightarrow d = -7$$

$$a_7 = a_1 + 7d = 33 \Rightarrow a_1 + 7(-7) = 33 \Rightarrow a_1 = 47$$

حال جمله عمومی دنباله را به دست می‌آوریم:

$$a_n = a_1 + (n-1)d = 47 + (n-1)(-7)$$

$$= 47 + 7 - 7n = 54 - 7n$$

$$a_n > 0 \Rightarrow 54 - 7n > 0 \Rightarrow 7n < 54 \Rightarrow n < \frac{54}{7} \Rightarrow n \leq 7$$

۷ جمله دنباله مثبت است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۷)

۹۸-

(کتاب آبی)

مجموع ۵ جمله اول و ۵ جمله دوم برابر مجموع ۱۰ جمله اول می‌شود.

$$S_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n-1)d]$$

$$\begin{cases} S_5 = 55 \\ S_{10} = S_5 + 130 = 185 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 5\delta = \frac{5}{2}(2a_1 + 4d) \\ 10\delta = \frac{10}{2}(2a_1 + 9d) \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} -2a_1 - 4d = -22 \\ 2a_1 + 9d = 37 \end{cases} \Rightarrow \delta d = 15 \Rightarrow d = 3 \Rightarrow a_1 = 5$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۱)

۹۹-

(کتاب آبی)

در دنباله هندسی با جمله عمومی t_n و نسبت مشترک r داریم:

$$\frac{t_7}{t_6} = \frac{t_1 r^6}{t_1 r^5} = \frac{1}{r} = \frac{1}{8} \Rightarrow r^3 = \frac{1}{8} \Rightarrow r = \frac{1}{2}$$

$$t_7 = 4 \Rightarrow t_1 r^6 = 4 \Rightarrow t_1 \times \frac{1}{8} = 4 \Rightarrow t_1 = 32$$

جمله هشتم دنباله برابر است با:

$$t_8 = t_1 r^7 = 32 \times \left(\frac{1}{2}\right)^7 = 32 \times \frac{1}{128} = \frac{1}{4}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

۱۰۰-

(کتاب آبی)

$$r = \frac{a_6}{a_3} = 2 \quad \text{با توجه به نمودار } a_3 = 16 \text{ و } a_6 = 32 \text{ است. پس:}$$

مطابق نمودار، کمترین افزایش بین جملات اول و دوم است.

$$a_7 - a_1 = \frac{a_7}{r} - \frac{a_7}{r^3} = \frac{a_7}{r} - \frac{a_7}{r^3} = \frac{16}{2} - \frac{16}{4} = 8 - 4 = 4$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

ریاضی و آمار (۱) و (۲)

۱۰۱-

(مفهم بگیرین)

منظور از مشاهده یا نقطه داده‌ای در آمار، مجموعه‌ای شامل یک یا چند مقدار اندازه‌گیری شده برای یک عضو جامعه آماری است.

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه ۱۳۰)

۱۰۲-

(رهیم مشتاق نظم)

چون اندازه بین هر دو شعاع مجاور برابر است، پس:

$$\text{زاویه بین دو شعاع مجاور} = \frac{360^\circ}{15} = 24^\circ$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۲۹ و ۱۳۰)

۱۰۳-

(رهیم مشتاق نظم)

در نمودار حبابی شعاع دایره‌ها را متناسب با جذر مقادیر متغیر سوم در نظر می‌گیریم تا اختلاف ظاهری اندازه دایره‌ها غیرواقعی و گمراه‌کننده نباشد.

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه ۱۲۸)

۱۰۴-

(مفهم بگیرین)

$$\text{BMI} = \frac{\text{وزن بر حسب کیلوگرم}}{\text{قد بر حسب متر}^2}$$

$$\Rightarrow 24 = \frac{M}{(1/8)^2} \Rightarrow M = 24 \times (1/8)^2$$

$$\Rightarrow M = 24 \times 3 / 24 = 77 / 76 \text{ kg}$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۶۱)

۱۰۵-

(امیر مضموریان)

حداکثر نمره هر درس ۲۰ است. ابتدا نمره هر درس را به دست می‌آوریم.

$$\text{عربی: } \frac{20}{100} \times 20 = 4$$

$$\text{زبان: } \frac{25}{100} \times 20 = 5$$

$$\text{فارسی: } \frac{80}{100} \times 20 = 16$$

$$\text{دینی: } \frac{70}{100} \times 20 = 14$$

$$\text{میانگین وزن دار} = \frac{4 \times 1 + 5 \times 2 + 16 \times 4 + 14 \times 3}{1 + 2 + 3 + 4}$$

$$= \frac{4 + 10 + 64 + 42}{10} = \frac{120}{10} = 12$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۲۹ تا ۱۳۲)

۱۰۶-

(کوروش داوری)

$$\text{هزینه خوراکی در سال } 90 \times \text{شاخص در سال } 96 = \text{هزینه خوراکی در سال } 96$$

شاخص سال پایه (۹۰)

$$\text{تومان} = \frac{150 \times 400000}{100} = 600000$$

بنابراین میزان افزایش برابر است با:

$$600000 - 400000 = 200000$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۱)

۱۰۷-

(کوروش داوری)

$$\text{میلیون نفر } 40 = 50 \times \frac{80}{100} = \text{جمعیت فعال}$$

$$\text{میلیون نفر } 10 = 40 - 30 = \text{جمعیت بیکار}$$

اگر تعداد شغل‌های جدید را X فرض کنیم: $10 - X = \text{جمعیت بیکار جدید}$

$$\Rightarrow \text{نرخ بیکاری جدید} = \frac{10 - X}{40} \times 100 \leq 5$$

$$\Rightarrow (10 - X)100 \leq 200$$

$$\Rightarrow 10 - X \leq 2$$

$$\Rightarrow X \geq 8$$

باید حداقل ۸ میلیون شغل جدید ایجاد شود.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۱۰۸-

(امیر زراندوز)

$$\bar{x} = \frac{\text{مجموع درآمدها}}{\text{تعداد افراد}} = \frac{6 + 2 + 1 + 5 + 4 + 1 + k}{7} = \frac{19 + k}{7}$$

$$\frac{19 + k}{7} = \frac{\bar{x}}{2} \Rightarrow 3 \times 2 = \frac{19 + k}{7}$$

$$\Rightarrow 42 = 19 + k \Rightarrow k = 42 - 19 = 23$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶، ۵۷ و ۶۱)

۱۰۹-

(مسین اسفینی)

ابتدا معادله خطی که از نقاط (۹، ۱۰۰) و (۱۱، ۳۰۰) می‌گذرد را به دست می‌آوریم:

$$\text{شیب} = \frac{300 - 100}{11 - 9} = \frac{200}{2} = 100 \Rightarrow y - 100 = 100(x - 9)$$

$$\Rightarrow y = 100x - 900 + 100 \Rightarrow y = 100x - 800$$

$$\xrightarrow{x=10} y = 100(10) - 800 = 200$$

$$260 - 200 = 60$$

پس خطای درون‌یابی برابر است با:

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۶ و ۶۷)

۱۱۰-

(کوروش داوری)

$$\bar{x} = \frac{1 + 2 + 3 + 4 + 5}{5} = \frac{15}{5} = 3$$

$$\bar{y} = \frac{5 + 7 + 6 + 8 + 14}{5} = \frac{40}{5} = 8$$

$$A \begin{vmatrix} 5 & 3 \\ 14 & 8 \end{vmatrix} B \begin{vmatrix} 3 & 8 \\ 14 & 8 \end{vmatrix}$$

$$m = \frac{8 - 14}{3 - 5} = \frac{-6}{-2} = 3$$

$$y - y_1 = m(x - x_1)$$

$$y - 14 = 3(x - 5) \Rightarrow y = 3x - 15 + 14$$

$$\Rightarrow y = 3x - 1 \xrightarrow{x=6} y = 3 \times 6 - 1 = 17$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۷ تا ۶۹)

اقتصاد

-۱۱۱

(فاطمه نومیان)

یکسان نبودن کشورها از نظر دسترسی به فناوری: سطح فناوری در کشورهای مختلف متفاوت است. بدیهی است که دسترسی به علوم و فناوری‌های جدید و موفقیت در به کارگیری آن‌ها موجبات افزایش تنوع و کیفیت کالاهای تولیدی و کاهش هزینه‌ها را فراهم می‌آورد.

وضعیت اقلیمی متفاوت: تنوع آب و هوایی و وضعیت طبیعی متفاوت در سرزمین‌های مختلف، باعث می‌شود که هر سرزمین زمینه تولید محصولات خاصی را داشته باشد؛ برای مثال، خشکبار در وضعیت آب‌وهوایی برخی نقاط ایران و میوه‌های استوایی در موقعیت آب‌وهوایی کشورهای استوایی به عمل می‌آید.

یکسان نبودن منابع و عوامل تولید: کشورها از نظر در اختیار داشتن منابع طبیعی، معادن زیرزمینی و سرمایه‌انسانی متخصص، وضع یکسانی ندارند. بعضی از آن‌ها از زمین‌های حاصلخیز و منابع آبی کافی، برخی از منابع زیرزمینی فراوان و برخی دیگر از نیروی انسانی متخصص بهره‌مندند.

(اقتصاد، اقتصاد بین‌الملل، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

-۱۱۲

(کتاب آبی)

براساس اصل «مزیت مطلق»، هر منطقه یا کشور باید کالایی را تولید کند که هزینه تولید آن در مقایسه با سایر نقاط کم‌تر باشد؛ در غیر این صورت، منابع و سرمایه‌های خود را در موردی به کار گرفته است که بازدهی مطلوبی ندارد؛ بدین ترتیب، اولاً منابع و سرمایه‌ها هدر می‌رود و ثانیاً با تولید کالاهای کم‌کیفیت، رفاه جامعه کاهش می‌یابد.

(اقتصاد، اقتصاد بین‌الملل، صفحه‌های ۱۱۴ و ۱۱۵)

-۱۱۳

(فاطمه نومیان)

الف) صادرات و واردات کالا و خدمات، سرمایه‌گذاری خارجی (یا حرکت سرمایه)، برقراری روابط تجاری با ملت‌های دیگر، تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی و مالی با کشورهای همسایه و اجرای موافقت‌نامه‌های همکاری اقتصادی از موارد مطرح در اقتصاد بین‌الملل است.

ب) در زمان‌های گذشته عواملی چند مانع رشد و توسعه تجارت بین‌الملل به شکل امروزی می‌شد. مهم‌ترین این عوامل عبارت بود از:

۱- موانع قانونی، نامنی و ضعف دولت‌ها: در گذشته، نامنی و ضعف دولت‌ها در حاکمیت بر سرزمین خود مانع می‌شد که افراد با خاطری مطمئن به تجارت بپردازند. همچنین، حاکمان محلی با هدف حمایت از صنایع داخلی به هر قیمتی و هرچند غیرعقلانی، هرگونه مرادود خارجی را تهدید تلقی می‌کردند و اجازه گسترش روابط اقتصادی بین‌المللی را نمی‌دادند.

۲- هزینه‌های تجارت: نبود وسایل حمل‌ونقل و راه‌های مناسب، هزینه‌های تجارت را به شدت افزایش می‌داد، به طوری که به ناچار حمل‌ونقل کالاهای فقط در فواصل کوتاه و نزدیک انجام می‌شد. تولیدکنندگان هم به ناچار همیشه اندازه محدودی کالا تولید و به بازارهای داخلی عرضه می‌کردند.

ج) هر کشور و سازمانی که نیروهای متخصص و آموزش دیده بیشتری در اختیار دارد، در زمینه تجارت جهانی موفق‌تر است.

(اقتصاد، اقتصاد بین‌الملل، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۲)

-۱۱۴

(سارا شریفی)

الف) نادرست است: انتقال منابع از بخش‌های بدون مزیت به بخش‌های دارای مزیت در یک کشور، کمیت و کیفیت تولید آن کشور را افزایش می‌دهد.

ب) نادرست است. ادامه کار بسیاری از تولیدکنندگان به وارد کردن ماشین‌آلات و لوازم یدکی یا مواد اولیه از دیگر کشورها بستگی دارد.

ج) نادرست است. در نتیجه تجارت بین‌الملل، کالاهای خارجی وارد کشورها می‌شود و اگر این امر هدفمند و با مدیریت صحیح انجام شود، تولیدکنندگان داخلی به منظور رقابت با تولیدکنندگان خارجی به تلاش بیشتر برای تولید بهتر و کارآمدتر وادار می‌شوند.

د) درست است.

ه) نادرست است. صادرات کالا به خارج سبب می‌شود که مصرف‌کنندگان ارز لازم برای پرداخت بهای کالاهای ضروری وارداتی را به دست آورند.

و) درست است.

(اقتصاد، اقتصاد بین‌الملل، صفحه‌های ۱۱۵ و ۱۱۶)

-۱۱۵

(فاطمه نومیان)

کشورهای قدرتمند با اهداف اقتصادی (کسب منافع بیشتر)، سیاسی (براندازی یا اعمال فشار) و یا حتی به عنوان ابزار مکمل جنگ نظامی از تحریم اقتصادی استفاده می‌کنند.

(اقتصاد، اقتصاد بین‌الملل، صفحه ۱۲۱)

-۱۱۶

(سارا شریفی)

دستگاه $A = 300 \div 2 = 150$ = میزان تولید رایانه در کشور A

دستگاه $B = 600 \div 4 = 150$ = میزان تولید رایانه در کشور B

دستگاه $C = 200 \div 3 = 66.67$ = میزان تولید رایانه در کشور C

کشور A در تولید رایانه مزیت مطلق دارد.

تن $A = 600 \div 10 = 60$ = میزان تولید گندم در کشور A

تن $B = 600 \div 8 = 75$ = میزان تولید گندم در کشور B

تن $C = 600 \div 12 = 50$ = میزان تولید گندم در کشور C

کشور B در تولید گندم مزیت مطلق دارد.

کشور C در تولید هیچ کدام از کالاهای رایانه و گندم مزیت مطلق ندارد، اما در کشور خود تولید رایانه نسبت به گندم (۲۰۰ به ۵۰) مزیت نسبی دارد. بنابراین باید در تولید رایانه متمرکز شود و گندم موردنیاز خود را از کشور B وارد کند.

(اقتصاد، اقتصاد بین‌الملل، صفحه‌های ۱۱۴ و ۱۱۵)

-۱۱۷

(نسرین پیغمبری)

الف) کشور ترکیه گاز و نفت کشورهای دیگر را به اروپا می‌رساند و درآمد به دست می‌آورد. به همین راحتی از گذر کردن نفت و گاز از کشورش درآمد کسب می‌کند. پس خلق مزیت‌های جدید اقتصادی کرده است.

ب) کشورها برای تشویق صادرکنندگان داخلی به منظور نفوذ به بازارهای جهانی یا تشویق سرمایه‌گذاران خارجی به سرمایه‌گذاری در داخل، یارانه‌های مختلف و انواع تسهیلات اقتصادی و حقوقی ارائه می‌کنند.

پ) کالاها و خدماتی را که تولید آن‌ها بدون توجه به میزان سود، هزینه و بازار و ... انجام می‌شود «محصولات راهبردی» می‌نامند.

(اقتصاد، اقتصاد بین‌الملل، صفحه‌های ۱۱۶ و ۱۱۸)

(همید مهرثی)

-۱۲۳

«نوازش» ایهام دارد: ۱- نواختن ۲- ملاطفت و لمس با مهربانی / «اصفهان» ایهام تناسب دارد: ۱- شهر اصفهان ۲- از پرده‌های موسیقی ایرانی که در این معنا با نوازش و عراق تناسب دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۱)

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)

-۱۲۴

هزار: ایهام تناسب (۱- بلبل ۲- عدد هزار که با صد تناسب دارد) / اغراق در طول مدت ناله و زاری عاشق

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ایهام تناسب ندارد - اغراق در اشک

گزینه «۳»: ایهام تناسب ندارد - اغراق در غم

گزینه «۴»: اغراق ندارد - خسرو و شیرین ایهام تناسب دارند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۱)

(همید مهرثی)

-۱۲۵

استعاره: «نرگس» استعاره از چشم بوده و «بیمار بودن نرگس» نیز استعاره و تشخیص است.

ایهام: مردم‌دار: ۱- دارای مردمک ۲- خوش‌رفتار با مردم

ایهام تناسب: عین: ۱- ذات هر چیز ۲- چشم که در این معنا با «نرگس» و «مردم» تناسب دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)

-۱۲۶

تلخ و شیرین: تضاد / چوطوطی: تشبیه / شکر: استعاره از دهان / شیرین و شکر: ایهام تناسب

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

(مسن فرایی)

-۱۲۷

«شیرین» ایهام دارد و دارای دو معنا: یکی به معنای دختری به نام شیرین و دیگری به معنای لذت‌بخش که هر دو معنی در بیت کاربرد دارد.

«شور» ایهام تناسب دارد: معنای نزدیک «اشتیاق» که کاربرد دارد و معنای دور آن «مزه‌شور» که کاربرد ندارد ولی با «تلخ» تناسب دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مدام» ایهام دارد. / ایهام تناسب ندارد.

گزینه «۳»: «عزیز» ایهام تناسب دارد. / ایهام ندارد.

گزینه «۴»: «هزار» ایهام تناسب دارد. / بیت فاقد «ایهام» است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۱)

(همید مهرثی)

-۱۲۸

بیت «ج»: ایهام تناسب: «مدام»: ۱- همیشه ۲- شراب که در این معنا با مست و خمار تناسب دارد.

بیت «الف»: ایهام: «راستی»: ۱- استقامت و صافی ۲- به‌درستی که

بیت «ب»: تشبیه: شمع دل

بیت «د»: اغراق: اغراق در شدت غم و اشک شاعر

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

(سراسری ۹۴)

-۱۱۸

اگر کشوری «راه‌های تأمین کالاهای وارداتی یا بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را گوناگون کند و از وضعیت تک‌محصولی فاصله بگیرد و با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی امکان تأمین بعضی نیازها را در داخل فراهم کند و به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان توجهی بیشتر داشته باشد، به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی نزدیک می‌شود.

(اقتصاد، اقتصاد بین‌الملل، صفحه ۱۲۰)

(سارا شریفی)

-۱۱۹

الف) صنایع نوزاد و صنایع گلخانه‌ای به صنایعی گفته می‌شود که با حمایت دولت و مردم در مسیر کسب مزیت اقتصادی است.

ب) اگر محصولی با هزینه تمام شده زیاد و کیفیت کم تولید شود با حمایت دولت یا مصرف‌کنندگان از آن (خرید کالای ملی) می‌تواند مزیت به‌دست آورد. بدیهی است این حمایت‌ها باید مشروط، گام به گام و در محدوده زمانی معین باشد.

ج) تجارت جهانی منافع را افزایش می‌دهد به شرط اینکه منافع حاصل از تجارت، عادلانه تقسیم شود و از سوی برخی کشورهای قدرتمند مصادره نشود.

د) در فضای رقابتی، فقط کسانی برنده‌اند که ضمن شناسایی و افزایش توانمندی‌های تولیدی خود (مزیت نسبی)، فرصت‌های بین‌المللی را نیز به خوبی بشناسند و با هوشمندی و کوشش فراوان و افزایش همکاری‌های دو جانبه بین‌المللی از آن‌ها بهره‌مند شوند.

(اقتصاد، اقتصاد بین‌الملل، صفحه‌های ۱۱۸ تا ۱۲۰)

(نسرین یغفری)

-۱۲۰

الف) کشورها تصمیم گرفتند تا تجارت بین خود را بیشتر کنند و لازم بود تا نهادهای بین‌المللی برای نظارت بر تجارت بین کشورها و حل مشکلات تجاری بین آن‌ها به وجود آید، پس دقت کنید که نباید نامی از اتحادیه‌ها بیاوریم. «آسه آن» و «اتحادیه اروپا» اتحادیه هستند و نهاد اقتصادی که بر تجارت بین‌المللی نظارت بکنند فقط صندوق بین‌المللی پول (IMF)، یا سازمان تجارت جهانی (WTO) و بانک جهانی هستند.

ب) چه اتحادیه‌های بین‌المللی مانند WTO و چه اتحادیه‌های منطقه‌ای مانند آسه آن و اتحادیه اروپا همه این قاعده را رعایت می‌کنند که با دوستانشان (در اتحادیه‌ها) روابط بیشتری داشته باشند، مثلاً از آنان گمرگ نمی‌گیرند (موانع تجاری را کاهش می‌دهند).

(اقتصاد، اقتصاد بین‌الملل، صفحه‌های ۱۲۲ و ۱۲۳)

علوم و فنون ادبی (۳)

(مسن فرایی)

-۱۲۱

شاعر در هر دو مصراع بیت گزینه «۱» بزرگ‌نمایی کرده است. (این بزرگ‌نمایی خلاف عقل و منطق است)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۸۸ و ۸۹)

(سید علیرضا امیری)

-۱۲۲

ایهام در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «یار»: ۱- معشوق ۲- یاری‌رسان و همدم

گزینه «۲»: «روی»: ۱- چهره ۲- نوعی فلز (سکه تقلبی) / «وجه»:

۱- صورت ۲- پول نقد

گزینه «۳»: «بو»: ۱- امید و آرزو ۲- رایحه

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)

۱۲۹-

(سید علیرضا احمدی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: ایهام تناسب: «کرمان»: ۱- شهر کرمان ۲- کرم‌ها که با واژهٔ «ایوب» تناسب دارد. / تلمیح: داستان حضرت ایوب (ع)
گزینهٔ «۲»: تشبیه: «بند غفلت» / بیت فاقد ایهام است.
گزینهٔ «۳»: تناقض: در مکتب بی‌دانشی علامه بودن / بیت فاقد اغراق است.
گزینهٔ «۴»: بیت فاقد استعاره است. / ایهام: ۱- هر کس که خر نداشته باشد. ۲- هر کس که (از روی بی‌عقلی به دنبال جاه و مال باشد) خر محسوب می‌شود!

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۳۰-

(کتاب آبی)

«باز» ایهام تناسب دارد: ۱- دوباره ۲- نوعی پرندۀ شکاری که در این معنا با کلمات «چنگال»، «مرغ» و «هما» تناسب دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفت‌های ۹۰ و ۹۱)

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۳۱-

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: وحشی بافقی سبکی حدّ واسط سبک عراقی و هندی دارد.
گزینهٔ «۳»: «خداوندگار مضامین تازهٔ شعری» عنوانی است برای صائب تبریزی.
گزینهٔ «۴»: کلیم کاشانی ملقب به خَلّاق المعانی ثانی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفت‌های ۶۰ و ۶۱)

۱۳۲-

(اعظم نوری‌نیا)

در قرن دهم، دو جریان شعری بیشتر رونق داشت: ۱- شعر لطیف و فصیحی که به طور طبیعی و به شیوۀ سعدی و حافظ در جریان بود (مانند شعر باباغانی شیرازی) ۲- مکتب وقوع

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفت‌های ۵۸ و ۵۹)

۱۳۳-

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)

در قرن یازدهم، بی‌توجهی حکومت صفوی به شعر درباری و عاشقانه‌های زمینی باعث شد این موضوعات از سوی شاعران کنار گذاشته شود و مضامینی مانند پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی و تبدیل موضوعات و تمثیل‌های کهن به مضامین تازه مورد توجه قرار گیرد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفت‌های ۶۰ و ۶۱)

۱۳۴-

(همید مهرئی)

«سرو» در مصراع اول بیت نخست استعارهٔ مکنیه و تشخیص دارد. / «سرو» در مصراع دوم بیت نخست استعاره از محبوب است. / «بت» استعاره از معشوق است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفت‌های ۷۲ تا ۷۴)

۱۳۵-

(سید علیرضا احمدی)

«بادام» استعارهٔ مصرحه از چشم است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفت ۷۳)

۱۳۶-

(مفسن خدایی)

تشبیه ندارد. / نرگس استعاره از چشم

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: باغ جهان اضافهٔ تشبیهی / غارتگری باد خزان تشخیص و استعاره (هر تشخیصی استعاره است)

گزینهٔ «۲»: گل روی ← اضافهٔ تشبیهی / آبروی گلزار ← تشخیص

گزینهٔ «۴»: قحح لاله ← اضافهٔ تشبیهی / «نرگس سرمست» ← تشخیص

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، ترکیبی)

۱۳۷-

(همید مهرئی)

تشبیه: خدنگ غمزه / تشخیص: کمین کردن چشم به قصد کشتن، استعارهٔ مکنیه و تشخیص است. / استعارهٔ مصرحه: «کمان» استعاره از ابرو است. / جناس: کمین و کمان

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۳۸-

(عارف‌سادات طباطبایی نژاد)

وزن بیت چهارم صحیح است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: فعولن فعولن فعولن فعولن

گزینهٔ «۲»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

گزینهٔ «۳»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفت‌های ۶۳ تا ۶۶)

۱۳۹-

(همید مهرئی)

وزن بیت صورت سؤال: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفت ۶۶)

۱۴۰-

(تسرین فوق‌پرست)

ابیات گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» از چهار پایهٔ آوایی چهار هجایی تشکیل شده‌اند، اما بیت گزینهٔ «۴» «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» در پایهٔ آوایی پایانی یک هجا کم دارد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفت‌های ۶۳ تا ۶۶)

عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

۱۴۱-

(مبیر فاتمی - کامیاران)

«کلّ وعاءٍ»: هر ظرفی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «بضیق»: تنگ می‌شود (رد گزینهٔ ۳) / «بما جُعِلَ فيه»: با آنچه در آن قرار داده شده (رد گزینهٔ ۳) / «إلّا»: به جز / «وعاء العلم»: ظرف علم (رد گزینهٔ ۴) / «یتسع»: فراخ می‌شود (رد گزینهٔ ۳)

(عربی (۳)، ترجمه، صفت ۳۴)

۱۴۲-

(سید مہمدعلی مرتضوی)

«خَیْرنا»: اختیار دادیم / «بین الإقامة معنا معزّراً»: بین ماندن با ما با عزّت (رد گزینهٔ ۴) / «أو العودۃ إلى القرية»: یا بازگشت به روستا (رد گزینهٔ ۱) / «إختار الثانیة»: دومی را برگزید (رد گزینهٔ ۴) / «كان مُصمّماً»: مصمّم بود (رد گزینهٔ ۱) / «العیش مع أسرته»: زندگی با خانواده‌اش (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(عربی (۳)، ترجمه، صفت ۳۹)

۱۴۳-

(سید ممدعلی مرتضوی)

در گزینه «۳»، «ما أعْجَبَنِي» فعل ماضی منفی به معنی «مرا به شگفت نیاورد» است؛ ترجمه صحیح عبارت: ای پیرمرد، سخن تو من را به شگفت نیاورد، پس آن را تکرار مکن!

۱۴۴-

(سید ممدعلی مرتضوی)

«پیش از این که»: قبل آن (رد گزینه ۴) / «سخن تو»: کلامک (رد گزینه ۳) / «بشنود»: یسمع (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «آن را بفهمد»: یفهمه (رد گزینه ۱) / «با تو مخالفت می‌کند»: یُعَارِضُكَ، یُخَالِفُكَ (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(عربی (۲)، ترجمه، ترکیبی)

۱۴۵-

(فالد مشیرپناهی - دهگلان)

صورت سؤال گزینه‌ای را می‌خواهد که با عبارت داده شده ارتباط معنایی بیشتری داشته باشد. ترجمه عبارت: «هر چیزی هنگامی که زیاد شود ارزان می‌شود به جز ادب!»؛ در گزینه «۱» آمده است که: «ادب ارزان نمی‌شود اگر چه زیاد باشد!»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: ادب را زیاد نکن، زیرا آن بسیار ارزان می‌شود!

گزینه «۳»: تلاش کن که ادب بسیار ارزان نشود!

گزینه «۴»: ادب ارزان نمی‌شود مگر با زیاد شدنش!

(عربی (۳)، مفهوم، صفحه ۴۴)

۱۴۶-

(نوبت امسکی)

«لایرانیون» با حرکت فتحه بر روی حرف آخر (علامت جمع مذکر سالم) صحیح است.

(عربی (۲)، ضبط حرکات، ترکیبی)

۱۴۷-

(ولی الله نوروزی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «ماضیه: أذهب، مضارع: یدهب» نادرست است. «الذَّهَاب» مصدر فعل مجرد ثلاثی (ذهب/ یدهب) است.

گزینه «۲»: «مجهول - مع نائب فاعله...» نادرست است.

گزینه «۴»: «نائب فاعل» نادرست است.

(عربی (۲)، تحلیل صرفی و محل اعرابی، ترکیبی)

۱۴۸-

(بشیر حسین زاره)

در گزینه «۳»، اسلوب شرط وجود دارد؛ «تقرضوا» فعل شرط و «یضاعف» جواب شرط است، بنابراین توصیف نکره (جمله وصفیه) نداریم.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «قراءة» اسم نکره است و «لا تنفع» برای توصیف آن آمده است.

گزینه «۲»: «علائم» اسم نکره است و «تدل» برای توصیف آن آمده است.

گزینه «۴»: «ضاحیه» اسم نکره است و «رأیت» برای توصیف آن آمده است.

(عربی (۲)، قواعد اسم، صفحه ۶۵)

۱۴۹-

(ولی برقی - ابهر)

هرگاه در عبارت قبل از «إِلَّا» مستثنی منه وجود نداشته باشد، اسلوب جمله برای حصر و اختصاص است، نه استثنا.

در گزینه «۴» مستثنی منه وجود ندارد و جمله نیز منفی است، (به عبارت

دیگر، اسم افعال ناقصه ذکر نشده است) بنابراین حصر دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

مستثنی منه در سایر گزینه‌ها عبارت‌اند از: أحد، أولاد، عمل. بنابراین در سه گزینه دیگر اسلوب استثنا وجود دارد.

(عربی (۳)، اسلوب استثنا، صفحه‌های ۴۳ تا ۴۵)

۱۵۰-

(نوبت امسکی)

صورت سؤال، مستثنی منه را می‌خواهد که جمله‌ای برای توصیف آن آمده باشد. در گزینه «۳»، «زملاء» مستثنی منه و یک اسم نکره است، جمله فعلیه «قد حضروا» نیز برای توصیف آن آمده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «التَّاس» مستثنی منه است ولی توصیفی نداریم.

گزینه «۲»: «معلماً» مستثنی منه و یک اسم نکره است، اما حرف «ف»

میان اسم نکره و فعل «احترم» فاصله انداخته است و جمله وصفیه نداریم.

گزینه «۴»: «أشجاراً» مستثنی منه و یک اسم نکره است، اما برای توصیف آن اسم «مُثمرة» آمده است.

(عربی (۳)، اسلوب استثنا، صفحه ۴۳)

تاریخ (۳)

۱۵۱-

(علی ممد کریمی)

حضور نداشتن برخی از کشورها در جامعه ملل نقش مهمی در ناکامی آن داشت. آمریکا که خود پیشنهاد تأسیس جامعه ملل را داده بود، به عضویت آن درنیامد. خروج ژاپن، آلمان و ایتالیا و نیز اخراج شوروی از جامعه ملل، موجب بی‌اعتباری بیشتر این نهاد بین‌المللی شد.

(تاریخ (۳)، ینگ جهانی (۳) و جهان پس از آن، صفحه ۹۷)

۱۵۲-

(علی ممد کریمی)

برخی از کشورها، مانند انگلستان، به اتکال منابع خود و ثروت مستعمراتشان، توانست تاحدودی خسارات و ویرانی‌های ناشی از جنگ جهانی اول را جبران کند.

(تاریخ (۳)، ینگ جهانی (۳) و جهان پس از آن، صفحه ۹۸)

۱۵۳-

(علی ممد کریمی)

در سال ۱۹۲۲ م، پادشاه ایتالیا به تشویق صاحبان صنایع، زمین‌داران و نظامیان که خواستار ایجاد دولتی مقتدر بودند، موسولینی را به نخست‌وزیری منصوب کرد.

(تاریخ (۳)، ینگ جهانی (۳) و جهان پس از آن، صفحه ۹۹)

۱۵۴-

(علی ممد کریمی)

هیتلر که مهارت فراوانی در برانگیختگی احساسات مردم و جنجال‌آفرینی داشت، با شور و حرارت بسیار مشکلات آلمان را همراه راه‌حل‌های آن توضیح می‌داد و بر لغو پیمان ورسای و تجدید غرور و اقتدار ملی تأکید می‌کرد.

(تاریخ (۳)، ینگ جهانی (۳) و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۰)

۱۵۵-

(علی ممد کریمی)

ژاپن در اوایل قرن ۲۰ م (۱۹۰۴-۱۹۰۵ م) بر کشور قدرتمند روسیه پیروز شد. این حادثه، انگیزه و جسارت ژاپنی‌ها را برای حمله به کشورهای دیگر تقویت کرد.

(تاریخ (۳)، ینگ جهانی (۳) و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۲)

۱۶۳- (مهم‌علی فطیبه باگی)
در ایران مدیریت حمل‌ونقل آبی، جاده‌ای و ریلی بر عهده سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه «وزارت راه و شهرسازی» و حمل‌ونقل فرآورده‌های نفتی و گاز بر عهده شرکت‌های تابع «وزارت نفت» است. مدیریت حمل‌ونقل شهری نیز بر عهده «شهرداری‌ها» است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۷۱)

۱۶۴- (آزاده میرزایی)
در قرن نوزدهم، با توسعه قطارها و شبکه ریلی و همچنین کشتی‌رانی در مسافت‌های طولانی، اختلاف ساعت ورود و خروج کشتی‌ها و قطارها در مبدأ و مقصد، آشفته‌گی و سردرگمی‌های زیادی پدید آورد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۷۳)

۱۶۵- (مهم‌علی فطیبه باگی)
با توجه به حرکت زمین از غرب به شرق، مناطق مختلف کره زمین واقع بر نصف‌النهارها پی‌درپی در مقابل خورشید قرار می‌گیرند. بدین ترتیب، بین همه مکان‌های واقع بر نصف‌النهارهای مختلف کره زمین، همواره اختلاف زمانی وجود دارد؛ به طوری که در یک کشور، زمان واقعی دو شهر مجاور متفاوت است. اوقات شرعی بر مبنای زمان واقعی و محلی است، یعنی هنگام اذان صبح، ظهر و مغرب در شهرهای شرقی زودتر از شهرهای غربی کشور است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۱۶۶- (مهم‌علی فطیبه باگی)
تشریح گزاره‌های نادرست:
الف) هر قاچ زمانی، ۱۵ درجه پهنا دارد؛ بنابراین نصف‌النهار مرکزی، آن را به دو قسمت با پهناهای ۷/۵ درجه تقسیم می‌کند.
ه) هنگام عبور از خط روزگردان، از غرب به شرق، باید یک روز به تقویم اضافه شود.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

۱۶۷- (فاطمه سقایی)
اختلاف درجه $30^{\circ} = 15^{\circ} - 45^{\circ}$
اختلاف ساعت $2 = 15^{\circ} \div 30^{\circ}$
صبح $10 = 2 + 8$
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۷۶)

۱۶۸- (فاطمه سقایی)
اختلاف درجه $45^{\circ} = 60^{\circ} - 105^{\circ}$
اختلاف ساعت $3 = 15 \div 45^{\circ}$
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۷۶)

۱۶۹- (آزاده میرزایی)
 $20 \times 15 = 300$
 $200 \div 60 = 5^{\circ}$
چون شهر دوم در غرب شهر اول قرار دارد و به نصف‌النهار مبدأ نزدیک‌تر است؛ پس طول جغرافیایی آن ۵ درجه کمتر است:
 $48^{\circ} - 5^{\circ} = 43^{\circ}$
طول جغرافیایی شهر دوم، ۴۳ درجه و ۲۰ دقیقه است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۷۷)

۱۵۶- (آزاده میرزایی)
هیترل پس از فتح پاریس، از انگلیسی‌ها خواست که تسلیم شوند، اما چرچیل با سخنرانی‌های تأثیرگذار خود مردم کشورش را به مقابله با نازی‌ها فراخواند. نبرد شدیدی در هوا، دریا و زیر دریا میان دو کشور درگرفت؛ نیروی هوایی آلمان چندین ماه انگلستان را به شدت بمباران کرد. اما انگلیسی‌ها سخت‌پایداری کردند و آلمان‌ها را در دستیابی به اهدافشان ناکام گذاشتند.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۳)

۱۵۷- (آزاده میرزایی)
در نتیجه تجاوز ارتش نازی به شوروی قبل از پایان جنگ، انگلستان و آمریکا از طریق کمک‌های تدارکاتی و تسلیحاتی به روسیه پیشروی نیروهای آلمانی را متوقف کردند.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه‌های ۱۰۴ و ۱۰۶)

۱۵۸- (آزاده میرزایی)
فاشیست‌ها یک گروه ملی‌گرای افراطی بودند که می‌خواستند دولت تک‌حزبی قدرتمند و متمرکزی در ایتالیا ایجاد کنند.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۹۹)

۱۵۹- (آزاده میرزایی)
در بُعد روابط خارجی، موسولینی سودای احیای دوباره امپراتوری روم باستان و تسلط بر دریای مدیترانه و شمال آفریقا را در سر می‌پروراند.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۰)

۱۶۰- (آزاده میرزایی)
در فاصله دو جنگ جهانی، نظامیان هدایت سیاست داخلی و خارجی ژاپن را در اختیار گرفتند و آن را به سمت و سوی توسعه‌طلبی نظامی سوق دادند. همچنین به کشورهای همسایه از جمله چین لشکرکشی کردند. از جامعه ملل خارج شدند و به همراه آلمان و ایتالیا کشورهای محور را شکل دادند.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۲)

جغرافیا (۳)

۱۶۱- (فاطمه سقایی)
تراموا قطار خیابانی، مونوریل قطار هوایی و مترو قطار شهری است. BRT، اتوبوس تندرو درون شهری است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۶۸)

۱۶۲- (فاطمه سقایی)
در سال ۲۰۱۳ میلادی، در بیش از ۳۰۰ شهر پایتختی از اتوبوس‌های برقی استفاده شده است. در ایران فقط در تهران چند مسیر اتوبوس برقی وجود دارد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۶۹)

۱۷۶- (میلاد هوشیار)
قرآن کریم، پیمان صلح حدیبیه را فتح و پیروزی آشکار برای اسلام معرفی کرده است.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۳۸)

۱۷۷- (میلاد هوشیار)
نصیحت‌ها و کوشش‌های مسالمت‌آمیز امام علی (ع) برای بازداشتن مخالفان از سرکشی و جلوگیری از جنگ داخلی میان مسلمانان، به نتیجه نرسید و آن حضرت ناگزیر به دفع سرکشی‌ها و آشوبگری‌هایی شد که اشراف بنی‌امیه نقش مهمی در ایجاد آن داشتند. بدین منظور امام مرکز خلافت را از مدینه به کوفه منتقل کرد و در سه جنگ جمل، صفین و نهروان با دشمنان مقابله کرد.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۴۵)

۱۷۸- (میلاد هوشیار)
در میان خلفای اموی، عمر بن عبدالعزیز، هشتمین خلیفه این سلسله، شیوه‌های متفاوت در حکومت اتخاذ کرد و تصمیم گرفت که به کتاب خدا و سنت پیامبر عمل نماید.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۵۹)

۱۷۹- (میلاد هوشیار)
یکی از اقدامات مهم منصور در جهت تحکیم و تثبیت خلافت خاندان خود، بنای شهر بغداد به عنوان پایتخت عباسیان بود.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۶۷)

۱۸۰- (میلاد هوشیار)
خلافت فاطمیان در زمان مستنصر به اوج قدرت سیاسی، شکوفایی فرهنگی و رونق اقتصادی دست یافت و قلمرو آن به نهایت وسعت خود رسید. حملات پیاپی سلجوقیان به قلمرو خلافت فاطمی و سپس شروع جنگ‌های صلیبی، وضعیت آن را بدتر کرد. حکومت فاطمیان سرانجام توسط صلاح‌الدین ایوبی منقرض شد.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه‌های ۷۳ و ۷۵)

جغرافیا (۲)

۱۸۱- (فاطمه سقایی)
ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن است، به طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت باشد.

(جغرافیا (۲)، تاهیه پیست؟، صفحه ۴)

۱۸۲- (فاطمه سقایی)
در کانون یک ناحیه صنعتی تجمع زیاد کارخانه‌ها مشاهده می‌شود. هرچه از این کانون دور و به مرزهای ناحیه مجاور نزدیک‌تر شویم، از تمرکز و تعداد کارگاه‌ها و کارخانه‌ها کاسته می‌شود؛ تا اینکه سرانجام در ناحیه مجاور، دیگر اثری از آن‌ها نمی‌بینیم.

(جغرافیا (۲)، تاهیه پیست؟، صفحه ۱۵)

۱۷۰- (مهمعلی قطیبی باگی)
سامانه موقعیت‌یاب جهانی متشکل از حداقل ۲۴ ماهواره است که متخصصان در ایالات متحده آمریکا آن را طراحی کرده‌اند و از سال ۱۹۸۰ میلادی، بخشی از این سامانه به‌طور رایگان در اختیار عموم مردم قرار گرفت.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۷۷)

تاریخ (۱) و (۲)

۱۷۱- (اسرا مرادی)
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در عهد سامانیان، ترجمه و تلخیصی از تاریخ طبری با عنوان تاریخ بلعمی توسط ابوعلی بلعمی انجام گرفت که از کهن‌ترین تاریخ‌های عمومی به زبان فارسی شمرده می‌شود.

گزینه «۳»: کتاب فتوحات شاهی از امینی هروی درباره شاه اسماعیل صفوی از نوع تاریخ‌نگاری تکنگاری است.

گزینه «۴»: این نوع تاریخ‌نگاری از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد.

(تاریخ (۲)، تاریخ‌شناسی، صفحه‌های ۳ تا ۸)

۱۷۲- (اسرا مرادی)
فتوح‌البلدان از آثار تاریخ‌نگاری به روش ترکیبی است که در این روش، مورخ به جای ذکر همه روایت‌ها درباره یک موضوع، یک گزارش از مجموع آن‌ها تنظیم می‌کند.

تاریخ طبری از آثار تاریخ‌نگاری به روش روایی است که مورخ روایت‌های مختلف و متعدد درباره موضوع واحدی ذکر می‌کند. از مهم‌ترین ویژگی‌های این نوع تاریخ‌نگاری در این بود که تاریخ‌نگاران، بدون هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها، عیناً آن‌ها را ذکر می‌کردند.

(تاریخ (۲)، تاریخ‌شناسی، صفحه ۱۷)

۱۷۳- (اسرا مرادی)
در کنار بت‌پرستان، معدودی از اعراب بودند که به پیروی از حضرت ابراهیم (ع)، از پرستش بت‌ها امتناع می‌کردند و از گوشت قربانی آن‌ها نمی‌خوردند. اینان به حنفاء معروف بودند.

مردم عرب در دوران پیش از اسلام به علم و دانش توجه چندانی نداشتند و در سراسر عربستان از مراکز علمی خبری نبود.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۷۴- (اسرا مرادی)
در ایران باستان، نقل شفاهی داستان‌ها و تعالیم دینی و ادبی، بر کتابت و نوشتن ترجیح داده می‌شد. بنابراین نوشتن متن‌های ادبی و دینی چندان معمول نبود.

در زمان حکومت اشکانی، نقل داستان‌های ملی و پهلوانی رواج فراوان یافت و شاعران و موسیقی‌دانان دوره‌گردی که به گوسان‌ها معروف بودند، این داستان‌ها را سینه به سینه به نسل‌های بعدی منتقل کردند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۱۳۸)

۱۷۵- (اسرا مرادی)
هنر ساسانی ریشه در هنرهای کهن ایران و نیز هنر دوران هخامنشی و اشکانی داشت و حتی از هنر یونانی و رومی نیز تأثیر پذیرفته بود.

هنر گچ‌بری در دوران اشکانیان رواج یافت و در بناهای کوه خواجه، به نهایت ظرافت رسید.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۱۴۸ و ۱۴۹)

(آزاده میرزایی)

۱۹۰-

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: محدودیت - محدودیت - شیوه حفاظت
گزینه «۲»: محدودیت - محدودیت - قابلیت
گزینه «۳»: محدودیت - قابلیت - شیوه حفاظت
گزینه «۴»: قابلیت - قابلیت - شیوه حفاظت

(بغرافیا (۲)، نوامی طبیعی، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

جامعه‌شناسی (۳)

(آزیتا پیرقی)

۱۹۱-

- عبارت اول ← ج ← مخالفان قشربندی اجتماعی
عبارت دوم ← ب ← طرفداران قشربندی اجتماعی
عبارت سوم ← الف ← طرفداران عدالت اجتماعی

(یامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۰ تا ۷۵)

(آزیتا پیرقی)

۱۹۲-

- عبارت اول ← غیرعلمی قلمداد شدن داوری درباره ارزش‌ها
عبارت دوم ← تثبیت کارکردهای قشربندی اجتماعی
عبارت سوم ← به حاشیه رفتن تبیین (رویکرد تفسیری)

(یامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۲ و ۷۵)

(آزیتا پیرقی)

۱۹۳-

جامعه‌شناسان انتقادی بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر تأکید می‌کنند.

این گروه از جامعه‌شناسان همانند جامعه‌شناسان تفسیری بر خلاقیت افراد در ساخت جهان اجتماعی تأکید دارند.

آن‌ها به این نکته مهم توجه داشتند که برجسته کردن یک وجه زندگی اجتماعی و نادیده گرفتن وجه دیگر پیامدهای نامطلوبی دارد.

(یامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۷۷)

(آزیتا پیرقی)

۱۹۴-

نابرابری‌های طبیعی در نظام آپارتاید (نژاد و رنگ پوست) علت ایجاد نابرابری‌های اجتماعی شده است یعنی تفاوت‌های اسمی و نابرابری‌های طبیعی به نابرابری‌های اجتماعی منجر شده است. (در جامعه ایجاد شده‌اند)

(یامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

(پارسا مبینی)

۱۹۵-

با ظهور جهان متجدد، دولت‌هایی شکل گرفتند که دیگر خود را با هویت دینی مسیحی نمی‌شناختند، بلکه هویت خود را با توجه به تاریخ، جغرافیا، قومیت یا نژادشان تعریف می‌کردند. تأکید بر این عوامل، به پیدایش نوع جدیدی از هویت منجر شد که ملی‌گرایی و وطن‌دوستی مشخصه اصلی آن بود. با شکل‌گیری دولت-ملت‌ها، ناسیونالیسم پیدا شد و هویت از منظر دولت-ملت‌ها و توسط آن‌ها تعریف شد. دولت‌ها در این کشورها برای تعیین هویت ملی و چگونگی توزیع مزایا و فرصت‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی میان اقوام و گروه‌های مختلف و همچنین پاسخ‌گویی به درخواست‌ها و رفع نیازهای آن‌ها، ناگزیر از سیاست‌گذاری هویتی بودند.

(یامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

(آزاده میرزایی)

۱۸۳-

نور خورشید مهم‌ترین منبع انرژی برای زمین و عامل اصلی به‌وجود آمدن ویژگی‌های آب‌وهوایی در نواحی مختلف زمین است. مایل بودن محور زمین موجب می‌شود که اشعه خورشید به مناطق استوایی، عمود و نزدیک به عمود بتابد و زاویه تابش به سمت قطب مایل و مایل‌تر شود.

(بغرافیا (۲)، نوامی طبیعی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

(فاطمه سقایی)

۱۸۴-

برخی نواحی به علت دوری از دریاها و منابع رطوبتی و یا شکل و جهت ناهمواری‌ها، با خشکی هوا مواجه می‌شوند؛ مانند بیابان گبی یا تکلماکان.

(بغرافیا (۲)، نوامی طبیعی، صفحه ۳۴)

(پرویز یحیی)

۱۸۵-

شکل داده شده، آنتی‌سیکلون یا پرفشار است؛ زیرا فشار، به سمت مرکز، زیاد می‌شود.

در نقشه‌های هواشناسی، به نقاطی که فشار برابر دارند (مانند خط هم‌فشار ۱۰۲۰) ایزوبار نیز گفته می‌شود.

(بغرافیا (۲)، نوامی طبیعی، صفحه ۳۵)

(فاطمه سقایی)

۱۸۶-

اکسیژن و رطوبت از عوامل مهم هوازدگی شیمیایی هستند. سنگ‌ها در نتیجه انبساط و انقباض به قطعات کوچک‌تر خرد می‌شوند و دچار هوازدگی فیزیکی می‌گردند.

فعالیت‌های موجودات زنده، مثل رشد ریشه درختان و یا باکتری‌های تجزیه‌کننده یا تنفس گیاهان در سنگ‌ها تغییرات شیمیایی ایجاد می‌کنند و باعث هوازدگی زیستی می‌شوند.

(بغرافیا (۲)، نوامی طبیعی، صفحه ۴۱)

(فاطمه سقایی)

۱۸۷-

دره‌های V شکل معمولاً بر اثر جریان آب رودها و فرسایش آبی، شکل می‌گیرند.

دره‌های U شکل معمولاً بر اثر فرسایش یخچالی، طی هزاران سال پدید آمده‌اند.

اشکال کارستی بر اثر فرسایش انحلالی به وجود آمده‌اند.

پس از به‌وجود آمدن کوه‌ها، هوازدگی و فرسایش به آن‌ها شکل می‌دهند.

(بغرافیا (۲)، نوامی طبیعی، صفحه‌های ۴۳ تا ۴۶)

(فاطمه سقایی)

۱۸۸-

برجسته‌ترین کله‌تپه‌ها در غرب بیابان لوت در منطقه شهداد در استان کرمان وجود دارد. کله‌تپه یا یاردانگ در رسوبات نرم به‌جامانده از دریاچه‌های قدیم پدید می‌آید. کله‌تپه‌ها حاصل فرسایش بادی آبی هستند.

(بغرافیا (۲)، نوامی طبیعی، صفحه ۴۷)

(آزاده میرزایی)

۱۸۹-

گیاهان تنها موجودات زنده تولیدکننده در یک بوم‌سازگان هستند.

مطالعه زیست‌بوم‌ها یکی از موضوعات رشته «جغرافیای زیستی» است.

(بغرافیا (۲)، نوامی طبیعی، صفحه ۵۴)

جامعه‌شناسی (۲)

۲۰۱- (آزیتا پیرقی)
انتقال برده‌های سیاه‌پوست آفریقایی به مزارع آمریکایی و انتقال ثروت به جوامع اروپایی موجب شد که بازرگانان نسبت به زمین‌داران جایگاه برتری پیدا کنند. دولت‌ها برای افزایش قدرت خود به سرمایه و پول بازرگانان نیاز داشتند و بازرگانان برای تجارت و سود نیازمند حمایت نظامی دولتمردان بودند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۷ تا ۵۹)

۲۰۲- (آزیتا پیرقی)
عبارت اول ← فراماسونها
عبارت دوم ← انقلاب فرانسه
عبارت سوم ← کنت‌ها و لردها
عبارت چهارم ← مسلمانان آسیای جنوب شرقی

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۶، ۵۷ و ۵۹)

۲۰۳- (آزیتا پیرقی)
عبارت اول ← انباشت ثروت، پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی و گسترش صنعت ارتباطات
عبارت دوم ← سازمان‌های بین‌المللی
عبارت سوم ← تمرکز قدرت رسانه در دست چند شرکت یا چند فرد قدرتمند

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۶، ۶۷ و ۶۹)

۲۰۴- (آزیتا پیرقی)
ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع جهانی فرهنگ غرب دارد.
شکل‌گیری پیمان‌های منطقه‌ای، مقاومت در برابر سیاست جهانی‌سازی اقتصادی قدرت‌های برتر را نشان می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۷ و ۶۹)

۲۰۵- (پارسا صیبی)

تشریح گزاره‌های نادرست:

لیبرالیسم اولیه توانست کشاورزان را از بردگی رها سازد، به آن‌ها اجازه داد تا مهاجرت کنند و درباره شیوه زندگی خود تصمیم بگیرند.
بلوک شرق و غرب اگرچه از نظر سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی در دو بخش متمایز و جدا قرار می‌گرفتند، اما به فرهنگ واحدی تعلق داشتند؛ یعنی هر دو بلوک درون فرهنگ غرب، قرار داشتند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۴، ۷۶، ۷۸ و ۷۹)

۲۰۶- (پارسا صیبی)
عارضی و تحمیلی بودن جنگ در جامعه جدید غربی؛ کنت جهانی‌ترین جنگ قرن بیستم؛ جنگ ویتنام مرکز و پیرامون؛ بر اساس این نظریه، جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۲، ۸۳، ۸۶ و ۸۷)

۱۹۶- (ارغوان عبدالملکی)
جامعه‌شناسان انتقادی همانند جامعه‌شناسان تفهمی - تفسیری بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند اما کم‌توجهی رویکرد تفسیری به ساختارهای اجتماعی و تأثیر این ساختارها بر زندگی افراد را درست نمی‌دانند. جامعه‌شناسان انتقادی معتقدند، گاهی جهان اجتماعی و ساختارهای آن که به دست خود انسان‌ها ایجاد شده‌اند، انسان‌ها را زیر سلطه خود درمی‌آورند. بی‌توجهی به ساختارهای اجتماعی و نادیده گرفتن آن‌ها، به معنای چشم‌پوشی از آثار و پیامدهای مخرب آن‌هاست؛ زیرا انتقاد از ساختارهای اجتماعی و در نتیجه، کنترل آثار مخرب آن‌ها را ناممکن می‌سازد.

طرفداران عدالت اجتماعی معتقدند هیچ‌کدام از دو رویکرد قبل، عادلانه نیستند. رویکرد اول عادلانه نیست چون این واقعیت را نادیده می‌گیرد که افرادی که در طبقه اجتماعی پایین متولد می‌شوند، حتی با داشتن شایستگی و تلاش برابر با افرادی که در طبقه اجتماعی بالا متولد می‌شوند، به سادگی امکان رقابت با آن‌ها را ندارند. رویکرد دوم نیز عادلانه نیست، زیرا در آن افراد توانمند و کوشا، به اندازه استحقاقی که دارند، از مزایای اجتماعی برخوردار نمی‌شوند. در رویکرد اول (موافقان قشربندی اجتماعی)، نقطه آغاز رقابت و در رویکرد دوم (مخالفان قشربندی اجتماعی)، نقطه پایان رقابت عادلانه نیست. هر دو رویکرد به دلیل ناعادلانه بودن، با فطرت انسانی سازگار نیستند و در نتیجه به شکست می‌انجامند.

نسل‌کشی، جابه‌جایی اجباری، کنترل جمعیت، جداسازی و فشارهای سخت اجتماعی از جمله روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی هستند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۷۴، ۷۷ و ۸۴)

۱۹۷- (پارسا صیبی)

تشریح گزینه نادرست:

در نسل‌کشی، دیگری، شری است که باید نابود شود اما در سایر روش‌ها، دیگری اگرچه شر دانسته می‌شود، امکان اصلاح او وجود دارد و با اعمال فشار می‌توان او را به پذیرش الگوهای هویتی جدید مجبور ساخت یا از بقیه جدا کرد.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه ۸۴)

۱۹۸- (پارسا صیبی)

نقد سیاست همانندسازی: دوره پسامدرن

تاکید بر هویت‌های خرد، محلی و فردی: دوره پسامدرن

محصول دوره پسامدرن: سیاست هویت

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه ۸۵)

۱۹۹- (ارغوان عبدالملکی)

عبارت اول ← سیاست هویت

عبارت دوم ← الگوی تکثرگرا

عبارت سوم ← سیاست همانندسازی

عبارت چهارم ← الگوی تعارف

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۴ تا ۸۸)

۲۰۰- (مهدی ابراهیم مازنی)

- با حذف مالکیت خصوصی، انگیزه رقابت از بین می‌رود؛ زیرا این امر سبب می‌شود، تلاش و شایستگی بیش‌تر افراد کوشا و توانمند نادیده گرفته شود.

- امروزه، جهانی شدن و توسعه ارتباطات، از سویی زمینه شکل‌گیری جهانی بدون مرز را فراهم کرده است که در آن، درهم آمیختن فرهنگ‌ها موجب می‌شود که فرهنگ‌ها دیگر کاملاً خالص و ثابت نباشند.

- سیاست هویت ممکن است به صورت افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها تأکید کند و سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۷۳، ۸۶ و ۸۷)

۲۰۷-

(معمداً/ابراهیم مازنی)

- بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا، هر دو هویت اقتصادی دارند.
- با شکل‌گیری اقتصاد جهانی و کاهش اهمیت مرزهای سیاسی و جغرافیایی، این بحران‌ها که منطقه‌ای بودند به سرعت آثار و پیامدهای خود را در سطح جهان آشکار ساختند.
- فرهنگ غرب با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم، به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها رسید.
(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های یوانی، صفحه‌های ۹۰، ۹۱ و ۹۹)

۲۰۸-

(معمداً/ابراهیم مازنی)

پیمان باسل: جلوگیری از انتقال زباله‌های کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر (بحران زیست‌محیطی)
اجلاس هزارهٔ ادیان: بررسی نقش دین در استقرار صلح جهانی (بحران معنویت)
جنش وال استریت: در ارتباط با بحران اقتصادی ۲۰۰۸ میلادی (بحران اقتصادی)
بحران بوپال: ناشی از صادرات زباله در کشورهای جهان سوم (هند) (بحران زیست‌محیطی)
(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های یوانی، صفحه‌های ۹۱، ۹۴ و ۱۰۰)

۲۰۹-

(معمداً/ابراهیم مازنی)

تشریح گزینه نادرست:

- ابتدا چالش‌های اقتصادی، سیاسی، نظامی و ... رخ می‌دهند و سپس چالش‌های معرفتی، معنوی، اخلاقی، عاطفی و ... ظاهر می‌شوند.
- برخی چالش‌ها، ناشی از لایه‌های معرفتی فرهنگ غرب است.
- برخی چالش‌ها مربوط به لایه‌های سطحی‌تر و برخی مربوط به لایه‌های عمیق‌تر فرهنگ‌اند.
(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های یوانی، صفحه ۹۶)

۲۱۰-

(معمداً/ابراهیم مازنی)

بحران معرفتی جدید هنگامی آغاز شد که محدودیت‌های علمی دانش تجربی و همچنین وابستگی آن به معرفت‌های غیرتجربی و غیرحسی آشکار شد. در نیمهٔ اول قرن بیستم با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داوری ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد. در نیمهٔ دوم قرن بیستم، با روشن شدن اینکه علم تجربی دارای مبانی غیرتجربی است، علم مدرن زیر سؤال رفت.
(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های یوانی، صفحه ۹۷)

فلسفه دوازدهم

۲۱۱-

(فاطمه سارات شریف‌زاده)

مخالفت برخی از جریان‌های فکری با عقل به دو شکل عمده بوده است: ۱- تنگ کردن محدوده اعتبار و کارآمدی عقل در عین پذیرش آن (رد گزینه ۲)
۲- مخالفت با فلسفه و منطق تحت عنوان دستاوردهای یونانی و غیر اسلامی (رد گزینه‌های ۱ و ۳) اما این مخالفت‌ها برای ناکارآمدی عقل در حوزه علم و دانش تجربی نبود.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه‌های ۵۶ و ۵۸)

۲۱۲-

(مفید پیرمستلو)

گروه دوم از مخالفان با عقل در جهان اسلام، مخالفان فلسفه به‌عنوان دستاوردی یونانی و غیراسلامی بودند. باید توجه داشت با مبنا و ملاک این افراد، هر نظر فلسفی که از خارج از جهان اسلام بیاید (از جمله نظرات دکارت و کانت و هیوم و ...)، مردود است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: به این علت درست نیست که مبنای مخالفت در اینجا، نه عقل‌گرایی بلکه غربی بودن است. البته عقل‌گرایان با هیوم مخالفت دارند، اما به خاطر تجربه‌گرا بودن هیوم و نه غربی بودن او.

گزینه «۳»: مبنای کسانی است که به‌طور کلی برخی روش‌های عقلی را در مسائل دینی دارای کاربرد نمی‌دانند. این افراد به فیلسوفان مسلمان هم خرده می‌گیرند.

گزینه «۴»: مردود است، زیرا درست است که فرد مخالف تجربه‌گرایی، با هیوم هم مخالف خواهد بود اما دلیل مخالفت او، غربی بودن هیوم نیست.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه‌های ۵۶ و ۵۸)

۲۱۳-

(فرهاد قاسمی نژاد)

جریان‌های مخالف عقل می‌کوشیدند نشان دهند که برخی (نه همه و مطلقاً) روش‌های عقلی در مسائل دینی کاربردی ندارند.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه‌های ۵۶ و ۵۸)

۲۱۴-

(مفید پیرمستلو)

باید به وجه منفی سؤال دقت داشته باشید. عقل به‌عنوان وجودی برتر، مرتبه‌ای از موجودات است و دارای سلسله‌مراتب است. باید به تمام ویژگی‌های این موجود برتر، که در کتاب بدان اشاره شده است، به‌خوبی توجه کنیم. اولین مخلوق خدا عقل است (رد گزینه‌های ۲ و ۴) و پس از آن عقول دیگری به ترتیب می‌آیند. یکی از کارهای این عقول، اداره کردن مخلوقات پایین‌تر و فیض رسانی به آن‌ها است (رد گزینه ۱)

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۵۹)

۲۱۵-

(فاطمه سارات شریف‌زاده)

فیلسوفان یونان هراکلیتوس و افلاطون بودند (رد گزینه‌های ۲ و ۴). اولین مخلوق خدا که موجودی کاملاً روحانی و غیرمادی است، حقیقت وجودش عقلی است. عقلی که در انسان است و به او توانمندی اندیشیدن می‌دهد پرتوی از همان عالم عقول است. (رد گزینه ۱)

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۵۹)

۲۱۶-

(فرهاد قاسمی نژاد)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: علم عقول به همه مخلوقات حضوری است.

گزینه «۲»: تدبیر عقول بر مخلوقات باواسطه است.

گزینه «۳»: عقل انسان اگر تربیت شود و رشد کند می‌تواند حقایق را همان‌گونه درک کند که عقول درک می‌کنند.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۵۹)

منطق

۲۲۱- (مفید پیرسینلو)
در شکل چهارم قیاس اقتراعی، (دقیقاً برعکس شکل اول) حد وسط در مقدمه اول، در جایگاه موضوع قرار می‌گیرد و در مقدمه دوم، در جایگاه محمول. در گزینه ۱، حد وسط انسان است. در گزینه ۲، حد وسط کودک است. در گزینه ۳، حد وسط، دانشجو است. هر سه گزینه (۱ و ۲ و ۳) شکل چهارم‌اند. در گزینه ۴، حد وسط کودک است. در این گزینه حد وسط در هر دو مقدمه، در جایگاه موضوع قرار دارد. پس شکل سوم است.

(منطق، قضیه عملی و قیاس اقتراعی، صفحه ۷۷)

۲۲۲- (فرهاد قاسمی نژاد)
فقط در گزینه ۴ مغالطه عدم تکرار حد وسط، ناشی از اشتراک لفظ (شیر) است.

(منطق، قضیه عملی و قیاس اقتراعی، صفحه ۷۸)

۲۲۳- (فاطمه سارات شریف زاره)
در گزینه «۱» قضیه اول، موضوع قضیه شخصیه مثبت و محمول تابع نسبت آن است که سالبه است لذا مثبت است - جمله دوم موجب جزئیه است و موضوع و محمول آن هر دو منفی‌اند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: حتی یک اسب گوشتخوار نیست یعنی هیچ اسبی گوشتخوار نیست، هر دو مثبت - جمله دوم سالبه جزئیه است؛ موضوع منفی و محمول مثبت است.

گزینه «۳»: جمله اول موضوع و محمول هر دو مثبت - جمله دوم موضوع مثبت و محمول منفی است.

گزینه «۴»: جمله اول موضوع مثبت و محمول منفی - جمله دوم هر دو منفی

(منطق، قضیه عملی و قیاس اقتراعی، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

۲۲۴- (فاطمه سارات شریف زاره)
حد وسط در مقدمه اول دارای علامت مثبت و در مقدمه دوم دارای علامت منفی است. شرط دوم را دارد. (رد گزینه ۳) موضوع نتیجه منفی است لذا نیازی به بررسی ندارد (رد گزینه ۴) محمول نتیجه (ج) مثبت، ولی در مقدمه دوم منفی است. لذا شرط سوم را ندارد. (رد گزینه ۱)

(منطق، قضیه عملی و قیاس اقتراعی، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

۲۲۵- (فرهاد قاسمی نژاد)
با دقت در نتیجه متوجه می‌شویم که «هر ب ج است» مقدمه دوم است بنابراین با انتخاب گزینه یک به عنوان مقدمه اول می‌توانیم یک قیاس معتبر بسازیم. هر الف ب است. هر ب ج است. پس هر الف ج است. (توجه داشته باشید جای مقدمات می‌تواند عوض شود. تشخیص اینکه کدام مقدمه اول و کدام مقدمه دوم است از طریق موضوع و محمول نتیجه بدست می‌آید.)

(منطق، قضیه عملی و قیاس اقتراعی، صفحه‌های ۷۷، ۸۰ و ۸۱)

۲۱۷- (مفید پیرسینلو)
«ما فرزندان دلیل هستیم» توصیف فیلسوفان مسلمان است. اما اساساً فیلسوفان مسلمان را نمی‌توان به دو گروه عقل‌گرا و تجربه‌گرا تقسیم کرد (رد گزینه‌های ۱ و ۲). فیلسوفان مسلمان با وجود اینکه پایه پذیرش عقیده را استدلال عقلی می‌دانند، راه کسب معرفت را به عقل منحصر نمی‌کنند و حس و شهود را هم معتبر می‌دانند (رد گزینه ۳). عموم فیلسوفان مسلمان همه کارکردهای عقل و انواع استدلال از جمله استدلال تجربی را می‌پذیرند (تأیید گزینه ۴)

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه‌های ۶۰ و ۶۲)

۲۱۸- (نیما پوراهی)
ممکن است احساس کنیم میان دستاوردهای عقلی ما و داده‌های وحی تعارض‌هایی وجود دارد، در این قبیل موارد باید تلاش علمی خود را افزایش دهیم، از دانش دیگران بهره ببریم و از تعارض‌های ظاهری بکاهیم.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ما انسان‌ها چون توانمندی‌های عقلی محدود و متفاوتی داریم، ممکن است از استدلال عقلی درست استفاده نکنیم و به نتیجه‌های نادرست و اشتباه برسیم.

گزینه «۲»: ایمانی ارزشمند است که پشتوانه عقلی داشته باشد. ایمانی که از چنین پشتوانه‌ای تهی است، ارزش چندانی ندارد و چه بسا انسان را به سوی کارهای غلط و اشتباه بکشاند.

گزینه «۴»: استدلال عقلی، شهود و وحی، هر سه ما را به حقیقت می‌رسانند و لذا در موضوعات مشترک حتماً به یک نتیجه خواهند رسید و مؤید یکدیگر خواهند بود. (این سه راه تکمیل‌کننده هم هستند؛ نه مستقل از یکدیگر)

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه‌های ۶۰ تا ۶۲)

۲۱۹- (فاطمه سارات شریف زاره)
زیرا عموم فیلسوفان مسلمان عقیده دارند که همه کارکردهای عقل و انواع استدلال‌ها، از جمله استدلال تجربی، تمثیل و برهان عقلی محض، هر کدام در جایگاه خود روشی درست برای کسب دانش به حساب می‌آیند. (رد گزینه‌های ۱ و ۲) - استدلال‌های عقلی معیار اولیه قبول یا رد هر حکم و هر نظر علمی و فلسفی هستند. اما درستی هر نظر علمی همیشه از راه استدلال به دست نمی‌آید. (رد گزینه ۳)

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۶۰)

۲۲۰- (فرهاد قاسمی نژاد)
ابن‌سینا در رساله معراجیه با استناد به فرمایش پیامبر اسلام (ص) در مورد امام علی (ع) که می‌فرماید: «تو (علی) به انواع تعقل و تفکر به خدا تقرب جوی ...» می‌گوید (ابن‌سینا): علی در میان خلق مانند معقول در میان محسوس بود.

(فلسفه (۲)، پیرامون فرا و عقل، صفحه ۶۳)

۲۲۶-

(نیمه پوهاری)

یکی از شروط معتبر بودن قیاس این است که حد وسط نباید در هر دو مقدمه علامت منفی داشته باشد. در شکل دوم حد وسط در هر دو قضیه محمول است. از آنجایی که مقدمه اول موجه است، پس علامت حد وسط در آن منفی است. پس مقدمه دوم نباید موجه باشد، زیرا حد وسط دیگر نیز علامتش منفی می‌شود و قیاس نامعتبر است. مقدمه دوم حتماً سالبه است.

(منطق، قضیه عملی و قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۷، ۸۰ و ۸۱)

۲۲۷-

(مجید پیرسینلو)

گزینه‌های ۱ و ۴ با وجود اینکه کلمه «اگر» (که معمولاً به‌عنوان نشانه شرطی متصل می‌آید) را ندارند، معنای شرطی متصل را در درون خود دارند و به ترتیب این معنا را دارند: اگر درس بخوانی برایت دو چرخه می‌خرم. اگر این قول را بدهی باید به آن عمل کنی.

شرطی متصل بودن گزینه ۴ (شعر ناصر خسرو) آشکار است.

گزینه ۲، «اگر» دارد ولی معنای شرطی متصل را ندارد و به این معناست که «کار من نبوده»

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)

۲۲۸-

(فرهاد قاسمی نژاد)

فقط گزینه «۱» شرطی منفصل محسوب می‌شود. در بقیه گزینه‌ها میان دو جزء قضیه، انفصالی وجود ندارد. برای توضیح برقرار بودن انفصال می‌توان از نسب‌های چهار گانه کمک گرفت. اگر حالت‌های دو طرف به صورت تساوی یا عموم و خصوص مطلق باشند انفصالی بین دو جزء برقرار نیست. یعنی این‌که دو جزء کاملاً به هم منطبق باشند (مثل گزینه ۲) و یا این‌که یک جزء کاملاً درون جزء دیگر باشد (مثل گزینه‌های ۳ و ۴).

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۲۲۹-

(فاطمه سادات شریف‌زاده)

چون وضع مقدم و معتبر است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: رفع مقدم - نامعتبر

گزینه «۲»: رفع مقدم - نامعتبر

گزینه «۳»: وضع تالی - نامعتبر

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۴ و ۹۵)

۲۳۰-

(سنا فیروزه)

با هر قضیه منفصل حقیقی می‌توان چهار قیاس استثنایی تشکیل داد که همگی معتبرند. در این قیاس از اثبات هر بخش از قضیه، نفی بخش دیگر و از نفی هر بخش، اثبات بخش دیگر به دست می‌آید.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۶، ۹۷ و ۹۹)

فلسفه یازدهم

۲۳۱-

(نیمه پوهاری)

پروتاگوراس می‌گفت حقیقت همان چیزی است که حواس هر فرد به آن گواهی می‌دهد؛ یعنی هر چیزی، برای کسی که به آن معتقد است، حقیقت به شمار می‌رود، حتی اگر برای کسی دیگر چنین نباشد.

توجه شود که سوفیست‌ها پیش از هر چیز وجود یک واقعیت مستقل از ذهن را انکار می‌کنند. این اصل پایه شناخت است. آن‌ها می‌گویند واقعیت تابع درک انسان است، نه درک انسان تابع واقعیت. بنابراین جملاتی که بیانگر وجود یک واقعیت مستقل از ذهن باشند و حصول شناخت را در تطابق با آن ببینند، بیانگر نظر سوفیست‌ها نیستند.

(فلسفه (۱)، معرفت و شناخت، صفحه ۵۳)

۲۳۲-

(نیمه پوهاری)

نمی‌توان گفت از نظر سوفسطائیان حکمای پیشین یا هر فرد دیگری در شناخت حقیقت دچار خطا شده‌اند. چون آن‌ها معتقد بودن حقیقت امری نسبی و شخصی است.

(فلسفه (۱)، معرفت و شناخت، صفحه ۵۳)

۲۳۳-

(نیمه پوهاری)

ملاصدرا توانست یک دستگاه منسجم فلسفی بنا کند که در عین حال که کاملاً هویت فلسفی دارد و بر استدلال و منطق استوار است، از شهود و اشراق نیز بهره می‌برد. (هیچکدام مقدم بر دیگری نیست) سهروردی بر معرفت شهودی تأکید بسیاری می‌کرد و کوشید، آنچه را که از طریق اشراق و به صورت الهامات شهودی به دست آورده بود، تبیین استدلالی کند. (شهود قلبی مقدم بر برهان عقلی است)

(فلسفه (۱)، معرفت و شناخت، صفحه ۵۵)

۲۳۴-

(فاطمه سادات شریف‌زاده)

دکارت معتقد بود انسان مفاهیمی مانند اعتقاد به نفس مجرد و وجود خدا را به طور ذاتی دارد که با عقل درک می‌کند. اما کانت مفاهیمی مانند زمان و مکان را غیر تجربی و ذهنی می‌دانست نه ذاتی.

(فلسفه (۱)، معرفت و شناخت، صفحه ۵۷)

۲۳۵-

(سنا فیروزه)

به حاشیه رفتن استدلال عقلی و جریان عقل‌گرایی سبب رشد دانش‌هایی شد که بر تجربه و آزمایش‌های تجربی استوار بودند. دانش‌هایی از قبیل فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی و پزشکی.

(فلسفه (۱)، معرفت و شناخت، صفحه ۵۸)

۲۳۶-

(فرهاد قاسمی نژاد)

تفکر و نطق به روح انسان مربوط است نه برعکس.

(فلسفه (۱)، هستی انسان، صفحه ۶۳)

۲۳۷-

(فرهاد قاسمی نژاد)

انسان نسبت به دیگر اشیاء پیچیدگی بیشتری (وجه تفاوت) دارد.

(فلسفه (۱)، هستی انسان، صفحه ۶۴)

۲۳۸-

(مجید پیرسینلو)

داروین‌بیست‌ها معتقد بودند که انسان چیزی جز یک حیوان مستوی القامه (راست‌قامت) نیست. ورود اجباری انسان به عرصه زیست اجتماعی، او را وادار به ابداع قواعد اخلاقی و رعایت آن‌ها کرده است. گزینه ۱ نظر دکارت است. گزینه ۳ نظر اگزیستانسیالیست‌ها است. گزینه ۴ نظر مائو یالیست‌ها است.

دقت کنید در این سؤال، به‌طور مشخص به مکاتب فکری اشاره نشده است و از محتوای افکار آن‌ها سؤال شده است.

(فلسفه (۱)، هستی انسان، صفحه‌های ۶۴ تا ۶۶)

۲۳۹-

(فاطمه سادات شریف زاره)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در نظر ملاصدرا روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند.

گزینه «۲»: روح چیزی ضمیمه شده به بدن نیست بلکه نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است.

گزینه «۴»: ملاصدرا روح انسان را آخرین درجه تکاملی بدن می‌داند اما معتقد نبود که آن کمالات را از بدو تولد دارد، بلکه ظرفیتی بی‌نهایت پیدا می‌کند و از هیچ درجه‌ای از کمال قانع نمی‌شود.

(فلسفه (۱)، پیستی انسان، صفحه ۶۷)

۲۴۰-

(نیم پواهری)

ابن‌سینا معتقد است که نفس انسانی، بی‌واسطه خود را می‌یابد و نسبت به خود آگاهی دارد (همانند آگزیستانسیالیست‌ها). اعتقاد او این نیست که من چون فکر می‌کنم، یا چون بدن خود را حس می‌کنم و میبینم، یا چون خاطراتم را می‌یابم، پس هستم (برخلاف دکارت).

(فلسفه (۱)، پیستی انسان، صفحه‌های ۶۴ تا ۶۶)

روان‌شناسی

۲۴۱-

(فرهاد علی‌نژاد)

علاقه‌مندی یک فوتبالیست ماهر به انجام تمرینات، تحت تأثیر عضویت در یک تیم مشهور، نمونه‌ای از انگیزه بیرونی است.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۳ و ۱۶۴)

۲۴۲-

(پروانه کریمی)

یکی از عوامل بروز رفتار، ناهماهنگی رفتار و باور است که به آن ناهماهنگی شناختی می‌گویند و فرد به روش‌های مختلف مانند انکار ارتباط رفتار و باور مورد نظر، بی‌اهمیت جلوه دادن رفتار، تغییر رفتار و تغییر نگرش درصدد برطرف کردن این حالت ناخوشایند برمی‌آید.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۹ و ۱۷۰)

۲۴۳-

(موسا عفتی)

- شناخت ما مانند یک ماشین است که هر جزئی در تعامل با دیگر اجزاء باید درست کار کند و اگر این اتفاق نیفتد اختلال ایجاد می‌شود و ماشین از حرکت می‌ایستد. در واقع شناخت ما همچون نظام قاعده‌مندی است که بین عناصر آن پیوندهای بسیاری برقرار است و این پیوندها تمایل زیادی به هماهنگ بودن با هم دارند.

- نگرش‌ها پس از شکل‌گیری، از ثبات بیشتری برخوردار شده و تابع اصل هماهنگی شناختی هستند؛ یعنی در برابر تغییر مقاومت می‌کنند.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۹ تا ۱۷۲)

۲۴۴-

(کتاب آبی)

اهداف کوچک و بی‌ارزش به جهت عدم ایجاد انگیزه، غرور و ارزشمندی به وجود نمی‌آورند.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه ۱۶۸)

۲۴۵-

(پروانه کریمی)

چیزی که فالکون‌ها را زنده نگه داشت، این باور بود که بالاخره نجات می‌یابند. باورهای مثبت و سازنده اثر نیروبخشی دارند و باعث بروز توانایی‌هایمان می‌شوند، در حالی که احساس ناتوانی و ناامیدی و بی‌ارزشی و ... باعث شکل‌گیری باورهای غلط می‌شود و در این صورت حتی اگر توانایی انجام کاری را داشته باشیم، باز نمی‌توانیم با موفقیت آن کار را انجام دهیم.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۵ و ۱۶۶)

۲۴۶-

(سوقیا فرفی)

عوامل شکل‌دهنده نگرش متنوع بوده و تحت تأثیر نظام شناختی فرد و باورها و ارزش‌های وی است.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۶۰ و ۱۶۲)

۲۴۷-

(فرهاد علی‌نژاد)

در صورت بروز ناهماهنگی شناختی، فرد دو کار می‌تواند انجام دهد:

۱- رفتارش را تغییر دهد.

۲- نگرش خود را تغییر دهد.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه ۱۷۰)

۲۴۸-

(سوقیا فرفی)

الف) درماندگی آموخته شده حالتی است که در آن پیامدها و نتایج کار هیچ ربطی با تلاش و کار فرد ندارد.

ب) تأکید بر مزایای رشته انتخاب شده و معایب رشته رد شده، راهی برای کاهش احساس تنش حاصل از تصمیم‌گیری در شرایط انتخاب رشته (ناهماهنگی بعد از تصمیم) است.

پ) اگر یک هدف به طور دقیق مشخص شده باشد، احتمال انحراف از مسیر دستیابی به آن کاهش می‌یابد.

در گزینه «۴» «اطلاعات درباره آسیب‌شناسی» موضوعی مبهم است، زیرا مشخص نکرده برای بُعد جسمانی است یا روانی و برای چه بازه سنی و احتمال بیشتری دارد که فرد در مسیر این هدف دچار انحراف شود.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۱ و ۱۷۷)

۲۴۹-

(موسا عفتی)

- بهترین اسناد این است که درونی، ناپایدار و تحت کنترل باشد.

- کسانی که در موفقیت‌ها یا شکست‌ها اسناد بیرونی می‌دهند، عمدتاً کسانی هستند که بین رفتارها و رویدادها و اتفاقات ارتباطی نمی‌بینند و بیشتر بخت و اقبال و شانس و تصادف را عامل موفقیت یا شکست خود می‌دانند. این افراد عمدتاً مسئولیت‌پذیر نیستند و پیامد کارها و رفتارهایشان را نمی‌پذیرند.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۷۴ تا ۱۷۶)

۲۵۰-

(کتاب آبی)

هر دو عبارت موجود در گزینه «۱» مربوط به هدفمندی است، همچنین عبارات موجود در گزینه‌های «۲» و «۴» به ترتیب مربوط به اراده و اسناد که از جمله عوامل نگرشی هستند، می‌باشند. اما عبارت اول گزینه «۳» مربوط به ناهماهنگی شناختی است که با بیت موجود در این گزینه ارتباط مفهومی ندارد.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۵ تا ۱۶۶)